

Rapport

Om konsekvenser av Oljedirektoratets seismikkinnsamlinger i Nordland VII og Troms II for fiskeriene i området – vurderinger og anbefalinger

Rapport fra arbeidsgruppe

Mars 2008

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Innhold

Sammendrag	5
1. Innledning	9
1.1. Bakgrunn og prosess.....	9
1.2. Behovet for arbeidet.....	9
1.3. Mandat.....	10
1.4. Presiseringer av mandatet.....	11
2. Beskrivelse av Oljedirektoratets seismikkinnsamlinger	12
2.1. Hvordan foregår seismiske undersøkelser?.....	12
2.2. Oljedirektoratets innsamling sommeren 2007.....	12
2.3. Oljedirektoratets planlagte innsamlinger i 2008 og 2009.....	13
3. Fiskeriaktivitet i området	15
3.1. Innledning.....	15
3.2. Reguleringer.....	16
3.3. Beskrivelse av fiskeriaktiviteten i Nordland VII og Troms II.....	17
3.4. Dokumentasjon av fangst og verdier.....	18
4. Dagens regelverk og praksis for seismiske undersøkelser og forholdet til fiskeriene	20
4.1. Tillatelser.....	20
4.2. Undersøkelser.....	20
4.3. Fiskerikyndig person.....	21
4.4. Ressursforskriften § 5 og saltvannsfiskeloven § 14.....	21
4.5. Pågående arbeid om forhold mellom seismikk og fiskerivirksomhet.....	23
5. Erstatningsordningen	24
5.1. Innledning.....	24
5.2. Erstatning for beslagleggelse av fiskefelt.....	24
5.3. Erstatningsbetingende vilkår.....	24
5.4. Krav til årsakssammenheng og bevis.....	26
5.5. Saksbehandling.....	27
5.6. Spørsmål ved dagens erstatningsordning.....	28
6. Kompensasjons-/frikjøpsordning	31
6.1. Innledning.....	31
6.2. Forslag til innhold i en eventuell kompensasjons-/frikjøpsordning.....	31

6.3. Noen prinsipielle spørsmål.....	33
6.4. Gjennomføring.....	34
7. Økonomiske og administrative konsekvenser.....	35
7.1. Finansiering av erstatningsordningen.....	35
7.2. Finansiering av en eventuell kompensasjons-/frikjøpsordning.....	35
8. Oppsummering og vurderinger.....	37
8.1. Innledning.....	37
8.2. Kompensasjons-/frikjøpsordning eller erstatningsordning?.....	37
8.3. Arbeid med nye rutiner og endret regelverk.....	39
8.4. Konklusjon.....	40

Vedlegg: Kart over området, tabeller med dokumentasjon av fartøyantall/fangst/verdier

Sammendrag

Bakgrunn

Som et ledd i kunnskapsoppbyggingen omkring områdene Nordland VII og Troms II, bestemte Stortinget i 2006 i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 8 (2005-2006) *Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplan)* at Oljedirektoratet skulle samle inn seismikk i disse områdene. Undersøkelsene skal bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag før oppdateringen av forvaltningsplanen i 2010.

På grunn av de spesielle forholdene i området, med intensive fiskerier og svært smal sokkel, er det blitt stilt spørsmål ved om det i dette området er mulig å finne et tidsrom for seismiske undersøkelser som ikke vil påvirke lokale fiskerier negativt. På denne bakgrunn bestemte olje- og energiminister Odd Roger Enoksen i juni 2007 at det skulle foretas en gjennomgang av de konsekvensene seismikkinnsamlingen vil medføre for berørte fiskere i disse områdene, og at det som en del av gjennomgangen skulle vurderes om det var behov for å kompensere fiskere som lider et økonomisk tap som følge av seismikkinnsamlingen.

Det ble høsten 2007 nedsatt en arbeidsgruppe¹ som skulle vurdere disse spørsmålene. Gruppens mandat er å *...foreta en gjennomgang av konsekvensene Oljedirektoratets seismikkinnsamling i Nordland VII og Troms II i perioden 2008-2009 har for berørte fiskere. Dagens erstatningsordning skal også utredes. Det skal særlig være fokus på å identifisere eventuelle svakheter ved ordningen, slik at det kan settes i verk tiltak som skal sikre at fiskere som lider et økonomisk tap som følge av Oljedirek-*

¹ Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra Olje- og energidepartementet, Norges Fiskerlag, Norges Kystfiskerlag, Fiskeri- og kystdepartementet, Oljedirektoratet og Fiskeridirektoratet.

toratets seismikkinnsamling i Nordland VII og Troms II får dette kompensert.”

Arbeidet skal munne ut i en rapport med beskrivelse av seismikk- og fiskeriaktiviteten i området, av dagens regelverk, av den eksisterende erstatningsordningen, og det skal utarbeides forslag til mulige endringer i regelverk og praksis, herunder et forslag til og vurderinger av en mulig kompensasjonsordning.

Aktivitet i området

Seismiske undersøkelser foregår i alle faser av petroleumsvirksomheten, og er spesielt viktige i letefasen. Oljedirektoratet samlet sommeren 2007 inn 2615 km 2D-seismikk i deler av Nordland VII og Troms II. Innsamlingen foregikk i en begrenset periode, og forløp uten konflikt. I 2008 planlegger Oljedirektoratet å samle inn 2D-seismikk i Nordland VII og Troms II i perioden fra 15. mai og fram til og med 14. september, og 3D-seismikk hovedsakelig i sørlige del av Troms II fra 15. juni til og med 31. juli. Planene for innsamlingen i 2009 vil avhenge av resultatene fra innsamlingen i 2008.

Det er stor variasjon i fiskeriaktiviteten i området Nordland VII og Troms II, både med hensyn til type fiskerier og fartøygrupper. Det er primært lokale fartøy som opererer i området, og disse er i stor grad mindre kystfartøy.

Den viktigste fiskeriaktiviteten i perioden Oljedirektoratet skal samle inn seismikk er blåkveitefisket, som i år skal foregå i perioden 26. mai - 29. juni. I tillegg drives det et betydelig fiske etter sei i området. Også annet fiske pågår i den aktuelle perioden. Området er dessuten et potensielt område for hvalfangst.

Erstatningsordningen

Det har siden 1989 eksistert en erstatningsordning for ulemper som petroleumsvirksomheten påfører fiskeriene, herunder

beslag av fiskefelt som følge av seismikk-innsamlinger.

Gjennom presentasjoner og diskusjoner i arbeidsgruppen er det blitt stilt en del spørsmål ved erstatningsordningen. Første spørsmål er om ordningen er tilpasset forholdene i dette området. Ifølge forarbeidene til loven vil ordningen ”...få praktisk betydning først og fremst for de fiskerne som har drevet stedbundet fiske, og vil ha liten effekt for havfiskerne...”, og således kan erstatningsordningen sies å være særlig beregnet å skulle gjelde for forholdene som råder i Nordland VII og Troms II. Gruppen har også sett på om ordningen er godt nok kjent i områdene hvor seismikkinnsamlingen skal foregå. I og med at områdene ikke er åpnet for petroleumsvirksomhet, har det til nå vært lite behov for fiskerne i området til å gjøre seg kjent med ordningen. Arbeidsgruppen ser det som viktig at ordningen gjøres bedre kjent.

Videre er det blitt diskutert om dagens erstatningsordning er godt nok tilgjengelig. De fiskere som vurderer å fremme et erstatningskrav har kun lov- og forskriftsteksten å forholde seg til, det er ikke utarbeidet noen ytterligere veiledning. Arbeidsgruppen foreslår at et skjema for krav om erstatning etter petroleumsløven § 8-2 utarbeides, og at det medfølger en praktisk veiledning om blant annet dokumentasjon som kan være relevant. I tillegg bør saksbehandlingstiden i erstatningssaker reduseres vesentlig.

Kompensasjons-/frikjøpsordning

På grunn av de spesielle forholdene utenfor Lofoten og Vesterålen, er det blitt stilt spørsmål ved om det i dette området er mulig å finne et tidsrom for seismiske undersøkelser som ikke vil påvirke lokale fiskerier negativt. På denne bakgrunn satte Norges Fiskarlag frem til vurdering et forslag om å innføre en kompensasjons-/frikjøpsordning for de berørte områder.

Arbeidsgruppen har utarbeidet et forslag til en slik ordning som kort sammenfattet bygger på følgende hovedelementer: Det defineres først et område og et tidsrom som skal omfattes av ordningen. Med utgangspunkt i det området og det tidsrom som skal omfattes av kompensasjons-/frikjøpsordningen, beregnes det en total økonomisk ramme for kompensasjonsutbetalingene. Det må gjøres fratrekk for sparte kostnader. Kompensasjon utbetales til fartøy som kan dokumentere tilhørighet til de fiskefelt som faller inn under ordningen. Det settes en rimelig frist for fremsettelse av krav. Etter at fristen for å fremsette krav er utløpt og samtlige krav har kommet inn, behandles kravene. Kravene behandles av en nemnd.

Vurderinger

Arbeidsgruppen har vurdert erstatningsordningen og kompensasjons-/frikjøpsordningen. Hovedfordelen med kompensasjons-/frikjøpsordningen er at seismikkinnsamlingen kan gjennomføres uten hensyn til fiskeriaktiviteten. Dette kan legge til rette for en rask og effektiv innsamling, og virke konfliktdempende. Erstatningsordningen har den fordel at den legger opp til at begge næringer, gjennom gjensidige tilpasninger, skal kunne utøves. Verdiskaping både fra fiskerivirksomheten og petroleumsvirksomheten realiseres. Der dette oppnås vil det kunne gi den beste samfunnsøkonomiske løsningen.

En ulempe ved erstatningsordningen er at eventuelle interessemotsetninger mellom fiskeriaktiviteten og Oljedirektoratets seismikkinnsamling vil måtte håndteres ute på fiskefeltet. En kompensasjons-/frikjøpsordning vil være en prinsipielt ny ordning, og vil kreve mye ressurser både av de som omfattes av ordningen og de som skal administrere ordningen. Det kan bli en utfordring å fremskaffe god dokumentasjon for fastsettelse av den totale økonomiske rammen, for fremsettelse av krav og for vurdering av krav. Enkelte fiskere vil falle utenfor ordningen.

Forslaget fra Norges Fiskarlag bygget opprinnelig på informasjon om at Oljedirektoratets seismikkinnsamling kunne gjennomføres i løpet av en relativt kort periode midt på sommeren. På denne bakgrunn ble det fremmet forslag om å vurdere en ordning med kompensasjon til fiskerne for frikjøp av et område for Oljedirektoratets seismikkinnsamlinger i Nordland VII og Troms II i 2008 og 2009, i en begrenset periode, på den tiden av året når fiskeriaktiviteten i området er på det laveste.

Arbeidsgruppens gjennomgang av Oljedirektoratets behov for seismikkinnsamling i 2008 viser imidlertid at omfanget av innsamlingen vil bli vesentlig større enn det som ble lagt til grunn for forslaget. Når det ligger an til at Oljedirektoratet vil ha aktivitet i området i en betydelig lengre periode enn det som opprinnelig ble oppfattet som nødvendig, er forutsetningene for forslaget vesentlig endret.

En ny kompensasjons-/frikjøpsordning reiser spørsmål av en slik prinsipiell karakter at en reform av denne type vil kreve lovendringer. Dersom normal saksbehandlingstid legges til grunn vil det ta fem-seks måneder før et forslag til lov eller lovendring kan legges frem for Stortinget.

Basert på en samlet vurdering vil arbeidsgruppen ikke anbefale at det innføres en kompensasjons-/frikjøpsordning for Oljedirektoratets planlagte seismikkinnsamlinger i Nordland VII og Troms II.

Arbeidsgruppen har vurdert om dagens erstatningsordning er god nok for å sikre fiskeriaktivitetene ved mulige tap forårsaket av de pålagte seismikkinnsamlingene til Oljedirektoratet. Gruppen vil ikke konkludere med at ordningen ikke er god nok. Om ordningen er tilstrekkelig for å dekke eventuelle tap som følge av Oljedirektoratets forestående seismikk-

innsamlinger i Nordland VII og Troms II på en god måte, kan bare fastslås gjennom praksis.

Arbeidsgruppen har imidlertid identifisert forbedringsmuligheter ved denne ordningen, og har forslag til tiltak som kan bidra til en slik forbedring:

1. Det må utarbeides et skjema med veiledning som gjør det enklere å fremme krav om erstatning.
2. Det må informeres bedre om erstatningsordningen.
3. Saksbehandlingstiden i erstatningsaker bør reduseres vesentlig.

Det er opprettet en felles arbeidsgruppe mellom Fiskeridirektoratet og Oljedirektoratet som adresserer en rekke av de viktige problemstillingene knyttet til forholdet mellom fiskeriaktivitet og seismikkaktivitet. Gruppen skal foreta en gjennomgang av problemstillinger knyttet til saksflyt og rammeverk i forbindelse med planlegging og gjennomføring av seismisk innsamling på norsk sokkel. Gruppens rapport med forslag til tiltak legges frem 1. april i år. Tiltakene som legges frem vil kunne bidra til å redusere potensialet for interessemotsetninger mellom seismikkfartøy og fiskefartøy.

Konklusjoner

Gruppen vil ikke foreslå at det innføres en kompensasjons-/frikjøpsordning for Oljedirektoratets planlagte seismikkinnsamlinger i Nordland VII og Troms II.

Gruppen foreslår at forbedringsforslagene til dagens erstatningsordning – om veiledning og skjema for fremsettelse av erstatningskrav, informasjonstiltak og raskere saksbehandling – gjennomføres.

Gruppen vil vise til arbeidet med nye rutiner og endret regelverk i regi av Oljedirektoratet og Fiskeridirektoratet. Dette arbeidet adresserer svært viktige problemstillinger knyttet til interesse- motsetninger mellom fiskeri- og seismikk-

aktivitet, og det er viktig at man finner gode løsninger på disse problemstillingene. Dette kan også bidra positivt til gjennom-

føringen av Oljedirektoratets seismikk-innsamlinger i Nordland VII og Troms II.

Kapittel 1 Innledning

1.1 Bakgrunn og prosess

Som et ledd i kunnskapsoppbyggingen omkring områdene Nordland VII og Troms II, bestemte Stortinget i 2006 i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 8 (2005-2006) *Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplan)* at Oljedirektoratet skulle samle inn seismikk i disse områdene. Undersøkelsene skal bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag før oppdateringen av forvaltningsplanen i 2010. Det foregår ingen kommersiell seismisk aktivitet i disse områdene.

Det har kommet en del reaksjoner på disse undersøkelsene, og som følge av dette skrev olje- og energiminister Odd Roger Enoksen i et brev til Stortinget i juni 2007 at det skulle foretas en gjennomgang av de konsekvensene seismikkinnsamlingen vil medføre for berørte fiskere i disse spesielt viktige områdene for fiskerivirksomheten. Som en del av gjennomgangen skulle det vurderes om det var behov for å kompensere fiskere som lider et økonomisk tap som følge av seismikkinnsamlingen.

Det ble høsten 2007 nedsatt en arbeidsgruppe som skulle vurdere disse spørsmålene. Gruppen har avholdt seks møter i perioden november 2007 – mars 2008. Arbeidsgruppen har bestått av Gunnar Hognestad, Olje- og energidepartementet (leder); Anette Vehus Smedsvig, Olje- og energidepartementet; Guro Børnes Ringlund, Olje- og energidepartementet; Elling Lorentsen, Norges Fiskarlag; Ståle Hellesø, Norges Fiskarlag; Tom Tobiassen, Nordland Fylkes Fiskarlag; Arne Helge Kristoffersen, Norges Kystfiskarlag; Inger Oline Røsvik, Fiskeri- og kystdepartementet; Morten Gundersen, Fiskeri- og kystdepartementet; Jan Stenløkk, Oljedirektoratet; Gjermund Langedal, Fiskeridirektoratet; Kathrine

Kannelønning, Fiskeridirektoratet og Trond Havelin, Fiskeridirektoratet.

1.2 Behovet for arbeidet

Oljedirektoratets undersøkelser foregår i et område hvis geografiske og topografiske forhold gjør at det kan fremstå som vanskeligere å finne gode løsninger for sameksistens mellom fiskerinæringen og oljenæringen. Sokkelens utstrekning fra land er svært liten her sammenlignet med andre områder. I tillegg preges fiskerikaktiviteten i området av mindre kystfartøy med begrenset aksjonsradius, og av mange faststående bruk. Det har fra fiskerinæringen vært framholdt at det i dette området kan være vanskelig å finne et tidsrom for seismiske undersøkelser som ikke vil påvirke lokale fiskerier negativt.

Problemstillingene er både knyttet til direkte arealkonflikter og til skremmeeffekt. Det foreligger så langt ingen entydig forskning omkring skremmeeffekt, men det synes å være enighet om at støy fra seismikkinnsamlinger har en skremmeeffekt på fisk. Ifølge Havforskningsinstituttet, viser ”[d]e eksperimenter som er utført for å studere skremmeeffekter hos fisk i forhold til seismiske kilder [...] stor spredning for påvirkningsavstander. De vesentligste årsakene til dette er at forsøkene har vært utført under ulike forsøksbetingelser så som på ulike arter, for ulike livsstadier, med ulike kilde-sammensetninger, ved ulike dybdeforhold og ulike oseanografiske forhold mfl. Konklusjonen av dette er at en kan ikke angi noen generelle, entydige påvirkningsavstander basert på observasjonsdata for atferdspåvirkninger.”² Skremmeeffekten vil med

² Jf. brev fra Havforskningsinstituttet til Fiskeridirektoratet ”Fisk og seismikk – forsvarlig avstand i relasjon til skremmeeffekt” 23.1.2008.

andre ord variere for ulike arter og ulik topografi.

Oljedirektoratet planlegger i samarbeid med Havforskningsinstituttet et følgeforskningsprosjekt til sommerens innsamling. Under Oljedirektoratets innsamling av 3D-seismikk, skal Havforskningsinstituttet undersøke hvordan fisken påvirkes. Dette vil kunne gi viktig informasjon om den faktiske skremmeeffekten ved seismiske innsamlinger.

1.3 Mandat

Arbeidsgruppen har hatt følgende mandat:

”Bakgrunn

Oljedirektoratet skal gjennomføre seismiske undersøkelser utenfor Lofoten og Vesterålen i perioden 2007-2009. Seismikkinnsamlingen er en oppfølging av *Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplanen)* (St.meld. nr. 8 (2005-2006)), hvor det ble identifisert kunnskapshull bl.a. om geologien i områdene Nordland VII og Troms II. Resultatene av Oljedirektoratets undersøkelser skal bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag før oppdateringen av forvaltningsplanen i 2010. OD har gjennomført deler av undersøkelsene sommeren 2007, og resten av programmet vil bli gjennomført sommeren 2008 og 2009.

Områdene utenfor Vesterålen og Lofoten har stor fiskerimessig betydning. Fiskeriativiteten i disse områdene er høy året rundt, med enkelte særlig intensive perioder. Det har derfor kommet en del reaksjoner på Oljedirektoratets arbeid, særlig fra fiskerihold. Det er blitt fremholdt at det er vanskelig å finne tidsperioder til seismikkaktivitet uten at det medfører ulempe for den lokale fiskeriativiteten. På grunn av de spesielle forholdene som gjør seg gjeldende i de aktuelle områdene er det blitt etterlyst kompensasjon for økonomisk tap som følge av seismikkaktiviteten. Det

eksisterer i dag en erstatningsordning for fiskere som pådrar seg tap som følge av petroleumsvirksomhet, men denne hevdes å ha svakheter som gjør at den ikke tjener sitt formål på en god nok måte.

Spørsmålet om Oljedirektoratets seismikkinnsamling og forholdet til fiskeriene ble tatt opp i et brev fra Stortinget 12. juni 2007, og statsråd Enoksen svarte 20. juni 2007:

”Jeg har i den senere tid registrert at det fra fiskerihold er uttrykt bekymring for de negative virkningene Oljedirektoratets seismikkinnsamling kan få for lokale fiskere i området. Til tross for at det allerede finnes et system hvor fiskere kan søke om erstatning, ønsker jeg på bakgrunn av disse reaksjonene å foreta en gjennomgang av de konsekvensene seismikkinnsamlingen vil medføre for berørte fiskere i disse spesielt viktige områdene for fiskerivirksomheten.

Som en del av en slik gjennomgang vil jeg vurdere om det er behov for å kompensere fiskere som lider et økonomisk tap som følge av seismikkinnsamlingen. Resultatene av en slik gjennomgang skal være klare før neste års innsamling av seismikk.”

I tillegg til denne gjennomgangen har Oljedirektoratet og Fiskeridirektoratet iverksatt et arbeid hvor de skal gjennomgå saksbehandling og rammeverk i forbindelse med planlegging og gjennomføring av seismisk innsamling på norsk sokkel. En rapport med forslag til eventuelle tiltak skal leveres innen 1. kvartal 2008.

Formålet med arbeidet

Det nedsettes en gruppe bestående av Olje- og energidepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Oljedirektoratet, Fiskeridirektoratet, Norges Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag.

Gruppen skal foreta en gjennomgang av konsekvensene Oljedirektoratets

seismikkinnsamling i Nordland VII og Troms II i perioden 2008-2009 har forberørte fiskere. Dagens erstatningsordning skal også utredes. Det skal særlig være fokus på å identifisere eventuelle svakheter ved ordningen, slik at det kan settes i verk tiltak som skal sikre at fiskere som lider et økonomisk tap som følge av Oljedirektoratets seismikkinnsamling i Nordland VII og Troms II får dette kompensert.

Rapport - faktabeskrivelser

Det skal lages en rapport med følgende innhold:

- Beskrivelse av hvilke seismikkinnsamlinger Oljedirektoratet skal gjennomføre utenfor Lofoten og Vesterålen i Nordland VII og Troms II sommeren 2008 og 2009
- Kartlegging av hvilke fiskeriaktiviteter som kan bli berørt av Oljedirektoratets seismikkinnsamlinger i disse spesielt viktige områdene for fiskerivirksomheten
- Redegjørelse for dagens regelverk og praksis for seismiske undersøkelser og forholdet til fiskeriene
- Redegjørelse for dagens ordning for erstatning for fiskere som pådrar seg tap som følge av seismikkinnsamlinger
- Basert på den kunnskap som gruppen innhenter, skal det eventuelt utarbeides forslag til mulige endringer i regelverk og praksis. Kostnadene ved slike eventuelle endringer skal også vurderes.

Tidsramme

Gruppens arbeid skal være ferdigstilt 15. februar 2008.”

1.4 Presiseringer av mandatet

Siste punkt under ”Rapport – faktabeskrivelser” skal innbefatte en redegjøring for og vurdering av en mulig kompensasjonsordning tilpasset områdene Nordland VII og Troms II.

I mandatet (under ”Bakgrunn”) står det at ”Det eksisterer i dag en erstatningsordning for fiskere som pådrar seg tap som følge av petroleumsvirksomhet, men denne *hevdes å ha svakheter som gjør at den ikke tjener sitt formål på en god nok måte.*” Norges Fiskarlag ønsker å presisere at årsaken til at de har ønsket en egen kompensasjonsordning i Lofoten-Vesterålen i perioden Oljedirektoratet skal samle inn seismikk, er de spesielle forholdene som råder her. Slik Norges Fiskarlag har sett det, ville det bli vanskelig for Oljedirektoratet å gjennomføre sin innsamling uten en særskilt ordning for disse områdene. Hva angår erstatningsordningen, mener Norges Fiskarlag at det er vanskelig å si om denne er god eller ikke, siden det kun er prøvd én sak for erstatningsnemnda så langt.³

³ Denne saken beskrives nærmere i kap. 5

Kapittel 2 Beskrivelse av Oljedirektoratets seismikkinnsamlinger

2.1 Hvordan foregår seismiske undersøkelser?

Flere typer geofysisk innsamling benyttes for å få informasjon om petroleumsrelevante strukturer i undergrunnen (gravimetri, magnetometri, seismikk, elektromagnetisme). Det er imidlertid kun seismikk som kan gi informasjon med tilstrekkelig detaljgrad til å kunne gjennomføre geologisk arbeid i form av boringer eller feltutbygging.

Seismisk innsamling foregår i alle faser av petroleumsvirksomheten: Regional (ofte 2D-) seismikk før et område åpnes for letevirksomhet, egne undersøkelser av oljeselskapene i åpne områder, og mer detaljert datainnsamling dersom en utvinningstillatelse er tildelt for å kunne planlegge undersøkelsesboring og senere feltutvikling. Aktører for seismisk datainnsamling kan være seismikk-selskapene, som selger generelle data, eller mer rettede undersøkelser som er en del av operatørselskapenes arbeidsforpliktelse i henhold til utvinningstillatelsen.

Hovedformålet med seismisk innsamling er å kartlegge mulige hydrokarbonfeller i undergrunnen. Ved et eventuelt funn samler selskapene inn mer detaljert seismikk (3D) for å avgrense funnets størrelse. Det kan også samles inn seismikk over felt i produksjon, for å følge utviklingen i reservoaret over tid (4D). Samme område kan bli innsamlet flere ganger, ofte med noen års mellomrom. Dette skyldes ønske om mer detaljerte og innfyllende data etter tolkning, eller teknologiske nyvinninger som gir bedre oppløselighet av undergrunnen.

Hovedprinsippet ved seismiske undersøkelser er at det sendes ut en lydbølge fra en seismisk kilde som er slept etter et fartøy. Det slippes ut trykkluftbaserte lydimpulser fra "luftkanoner" som utløses

med jevne mellomrom, typisk hver 25. meter som fartøyet seiler. Ved å koble sammen flere luftkanoner økes styrken av det seismiske signalet og lydenergien fokuseres bedre nedover. Lydbølgen reflekteres fra grensene mellom geologiske lag i undergrunnen, og de reflekterte signalene detekteres av hydrofoner (mottakere) i en kabel som slepes etter fartøyet. Kabellengden varierer avhengig av formålet, men er vanligvis 6000 til 8000 meter lang. Ved tredimensjonale seismiske undersøkelser benyttes som regel åtte-tolv kabler ved siden av hverandre, men det er fortsatt bare én gruppe med luftkanoner. Et slikt slep kan da ha en bredde på flere hundre meter, og skipet har under operasjon relativt liten grad av fleksibilitet med hensyn til å endre planlagt seilingsrute, sammenlignet med 2D-seismikk.

Seismikkfartøyet går normalt med om lag fem knops fart langs parallelle linjer. Under vending kreves en lengde på ca halve kabellengden for å kunne komme inn i området igjen med utstrakte kabler. I enkelte tilfeller vil det være aktuelt å erstatte kablen med mottagere som ligger på havbunnen (havbunnseismikk).

2.2 Oljedirektoratets innsamling sommeren 2007

Som en del av oppfølgingen av den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdet utenfor Lofoten, ble det i statsbudsjettet for 2007 satt av 70 millioner kroner til geologisk kartlegging, herunder seismiske undersøkelser, i områdene Nordland VII og Troms II. Denne satsingen skal etter planene videreføres og styrkes ytterligere i statsbudsjettet for 2008 og 2009 med bevilgninger til ytterligere seismiske undersøkelser og kartlegging i disse områdene. Resultatene av undersøkelsene vil bli brukt når forvaltningsplanen skal

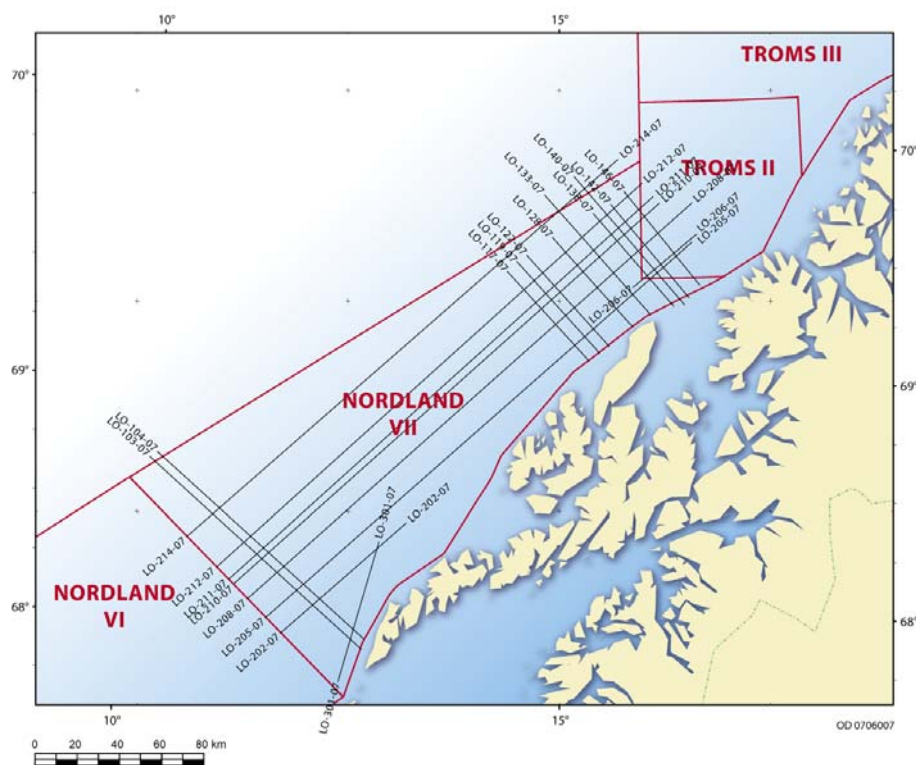
oppdateres i 2010. Det er Oljedirektoratet som er gitt oppdraget med å innsamle og tolke disse dataene.

Det foreligger en del data fra dette området allerede, men datakvaliteten er mange steder for dårlig, og tettheten av data er for lav for en tilstrekkelig tolkning av undergrunnen.

Sommeren 2007 ble innsamlingsperioden begrenset i tid av hensyn til fiskeegg/larver og fiskeriaktivitet. Av hensyn til blåkveitefisket i juni og august ble det ikke samlet inn seismikk i denne perioden. I perioden 3. - 21. juli 2007 innsamlet Oljedirektoratet 2D-seismikk i deler av Nordland VII og Troms II, med fokus på å dekke de

områdene hvor det ikke allerede forelå tilstrekkelig gode data. Det ble innsamlet 2615 km 2D-seismikk, mot planlagt 7200 km, blant annet grunnet store forsinkelser på seismikkfartøy som Oljedirektoratet skulle benytte.

For å avklare best mulig tidspunkt for innsamlingen, hadde Oljedirektoratet møter med både Norges Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag, og i forkant av innsamlingen var det åpne informasjonsmøter for fiskerne på Leknes og på Sortland. Innsamlingen foregikk uten noen form for konflikt, men fikk stor medieomtale i lokalpressen, både i forkant, underveis og i etterkant.

Figur 2.1: Innsamlet seismikk sommeren 2007

2.3 Oljedirektoratets planlagte innsamlinger i 2008 og 2009

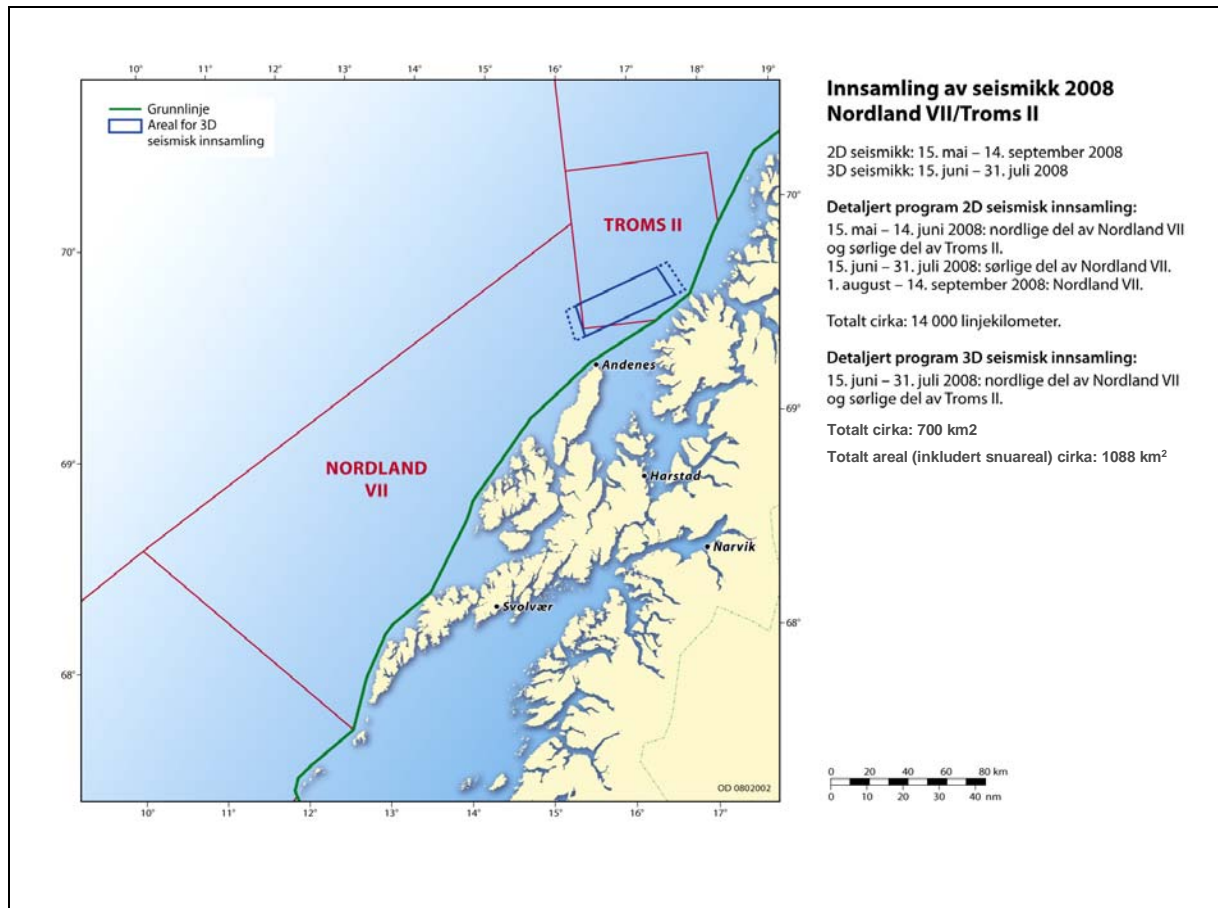
For 2008 er det bevilget 140 millioner kroner over statsbudsjettet for videre innsamling av 2D-seismikk, samt 3D-seismikk i utvalgte områder. De

operasjonelle planene for innsamlingen er fortsatt under utarbeidelse, men Oljedirektoratet planlegger å samle inn 2D-seismikk i Nordland VII og Troms II i perioden fra 15. mai og fram til og med 14. september, og 3D-seismikk hovedsakelig i sørlige del av Troms II fra 15. juni til og

med 31. juli. Det er planlagt innsamlet ca 14 000 linjekilometer med 2D-seismikk og ca 700 km² med 3D-seismikk. Mengden seismikk som blir samlet inn er blant annet avhengig av værforholdene. Dersom innsamlingen foregår uten slike problemer, vil Oljedirektoratet forsøke å samle inn ytterligere 3D-seismikk i nord-nordvestlig retning. Tidsperiodene for innsamlingen er

forsøkt tilpasset forventet fiskeriaktivitet i områdene.

For 2009 planlegges det å fortsette den seismiske innsamlingen i Nordland VII og Troms II, fortrinnsvis i sommermånedene. Planleggingen av disse undersøkelsene vil i stor grad avhenge av resultatene fra innsamlingen i 2008.

Figur 2.2: Planlagt innsamling av seismikk i 2008. Arealet for 3D-innsamlingen er fremdeles gjenstand for vurdering, og kan bli endret.

Kapittel 3 Fiskeriaktivitet i området

3.1 Innledning

Området hvor Oljedirektoratet skal foreta seismiske undersøkelser er avgrenset med geografiske koordinater (avrundet). Det største området er benevnt som 2D-området, mens det minste området er benevnt som 3D-området.

2D-området:

1. N 68° 55' Ø 8° 47'
2. N 67° 35' Ø 12° 38'
3. N 68° 08' Ø 13° 04'
4. N 68° 20' Ø 13° 42'
5. N 68° 45' Ø 14° 19'
6. N 69° 03' Ø 15° 01'

7. N 69° 21' Ø 16° 04'
8. N 69° 35' Ø 17° 36'
9. N 70° 18' Ø 15° 30'

3D-området:

1. N 69° 39' Ø 17° 26'
2. N 69° 24' Ø 15° 53'
3. N 69° 33' Ø 15° 45'
4. N 69° 47' Ø 17° 14'

Figur 3.1 angir områdene illustrert i fiskerikart. I vedlegg 1 er områdene illustrert i kart på hovedområde- og lokasjonsnivå (fig 3.2 og 3.3).

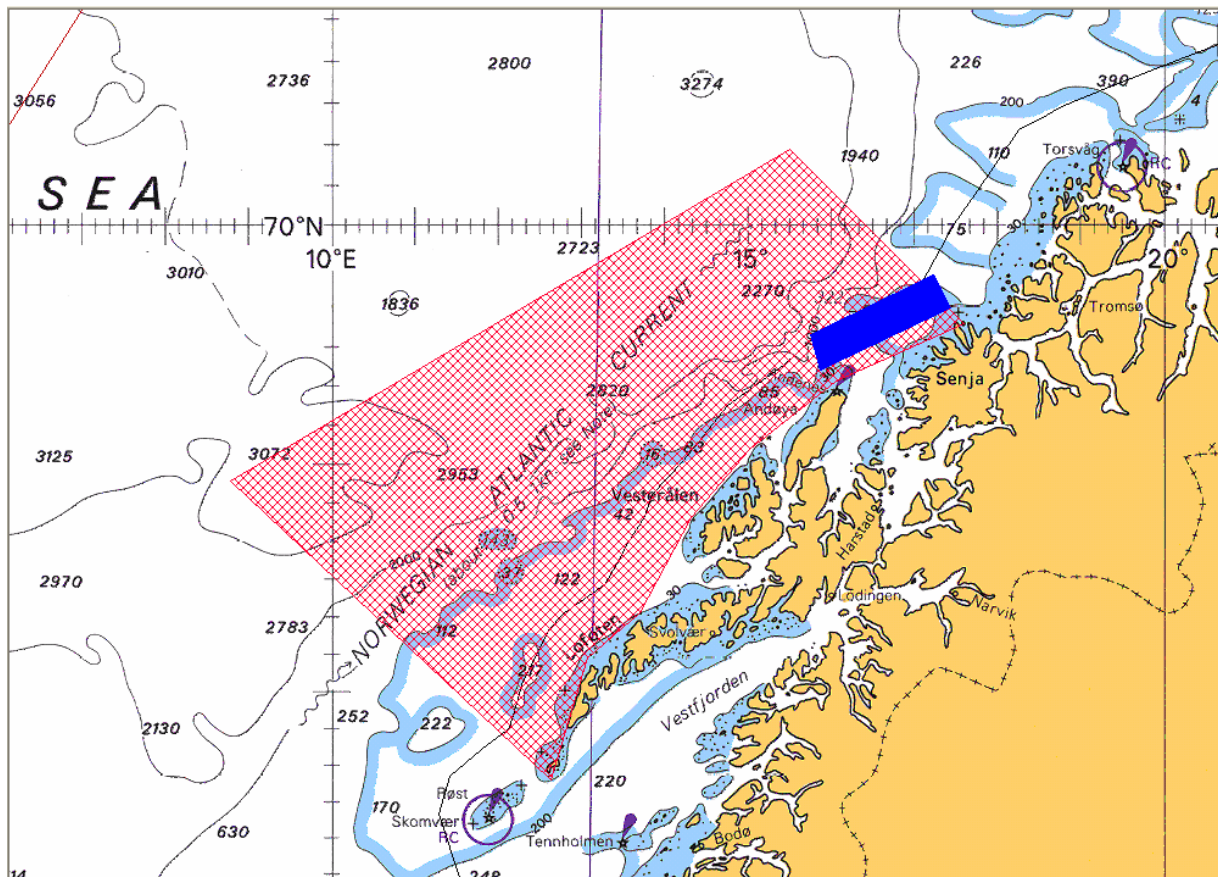

Fig. 3.1. Undersøkelsesområde angitt i fiskerikart. Rødrutet område er "2D-området", blåfarget område er "3D-området"

Fiskeriene langs kysten generelt har vært og er i stadig utvikling. Utviklingen omfatter så vel redskapsutvikling som næringsgrunnlag med hensyn på omstrukturering av fiskeflåten. Det aktuelle området utenfor Vesterålen og Senja særpreges av en meget variert fiskeriaktivitet, både med hensyn til type fiskerier og fartøygrupper. En betydelig kystfiskeflåte hjemmehørende i kystkommuner fra Lofoten til Senja har sitt hovednæringsgrunnlag innenfor det aktuelle området. I tillegg økes aktiviteten ved sesongfiskerier for kystflåten samt i perioder med deltakelse av den havgående fiskeflåten. Områdets vide aktivitetsmønster særpreges også av hvalfangst.

Fangsttinnings- og driftsform avhenger av fiskens vandringsmønster, tilgjengelighet, økonomiske driftsbetingelser, reguleringer, markedsmuligheter osv. Dette gjør at forholdene i fiskeriene endres fra år til år. Uavhengig av nevnte faktorer og nærmere definert årstidsperiode representerer det aktuelle området et svært bredt spekter i deltakelse fra ulike redskapsgrupper:

- Kystflåten: Fiske med garn, snurrevad, bunne og fløyline, juksa og fiske med not.
- Havfiskeflåten: Fiske med trål, bunne (autoline), garn (kombinasjon garn/autoline) og not.
- Fangst: Hvalfangst.

I området brukes de aller fleste redskapene. Type redskap bestemmes ofte av hvor i området det fiskes og hvilken art det fiskes etter. Til forskjell fra områder i sør, vil det i områdene utenfor Lofoten og Vesterålen hovedsakelig brukes redskaper som settes ned mot eller på bunn og som står der i opptil et døgn. Dette gjelder line og garn. Når garnene eller lina er satt, går fartøyet som oftest til land for levering og kommer tilbake først neste dag. Avhengig av bunnforholdene i området settes garn og line ved at det festes et tyngre feste (dregg, anker eller lignende) i en eller begge ender. Det markeres på overflaten hvor slike

redskaper er satt ut ved å feste blåse eller annet som flyter i en "ile" som går fra overflaten og ned til festet på bunnen.

For snurrevad og juksa er bruken av redskapet basert på kontinuerlig redskaps- håndtering mens fartøyet er på feltet. Tilsvarende vil både not og trål kun være i operasjon når fartøyet er på feltet og driver fiske. Når fartøyet forlater feltet (området) tas også redskapen med. Det er denne siste varianten av redskaps- håndtering som benyttes i områdene ute i Nordsjøen, hvor trål- og notfartøy har sine fangstområder.

3.2 Reguleringer

Havfiskeflåtens deltakelse i fiskeriene i utredningsområdet var allerede før 1990 regulert både i form av uttaks- (kvoter) og innsatsreguleringer (antall fartøy), mens kystflåten i all hovedsak var uttaksregulert.

I 1990 ble det innført adgangs- begrensninger for å delta i torskefisket med konvensjonelle redskap. 1990 markerte dermed et vendepunkt i reguleringene av kystfiskeflåtens fiskeriaktivitet i området, da kystfiskeflåtens deltakelse i viktige fiskerier i området i økende grad er blitt regulert i årene etter. Per 2007 er alle viktige fiskerier i området regulert både med uttaks- og innsatsreguleringer. I motsetning til fiskeri, hvor uttaket er regulert på kilo (tonn), er hvalfangsten regulert etter antall individer.

I tillegg til å regulere uttak og innsats i fiskeriene i området er reguleringer av mer teknisk art innført, så som regulering av minstemål på fisk, utkastforbud og bestemmelser om maskevidde.

Av mer spesifikke områdereguleringer er fiske med bunntål spesielt regulert. I et mindre område utenfor Andenes (Bleiksdjupet) er det innført helårs trålforbud.

3.3 Beskrivelse av fiskeriaktiviteten i Nordland VII og Troms II

Dersom en legger til grunn Olje-direktoratets geografiske avgrensninger (fig. 3.1) og planlagte periode (15. mai – 14. september) for undersøkelsen, er følgende beskrivelser av fiskeriaktiviteten mest relevant.

1. Fiske med konvensjonelle fiskeredskap (Garn, line, snurrevad og juksa)

Foruten fiske etter blåkveite og rognkjeks, er det ingen intensive sesongfiskerier som utøves innenfor angitt periode. Det foregår et direktefiske etter sei i området. Dette starter som oftest like etter at torskefisket er avsluttet (mai) og går ut juni. I tillegg kan det også være et seifiske med garn som starter i midten av august.

Direktefiske etter blåkveite for fartøy under 28 meter, som blir utøvd fortrinnsvis med garn, line og delvis også snurrevad, har vært perioderegulert med to perioder. Hoveddelen av hver periode har vært i juni og august. For 2008 er det tillatt å drive et direkte fiske etter blåkveite i perioden 26. mai – 29. juni.

Fiske etter rognkjeks utøves på våren og kan ikke sies å være direkte berørt, da dette fisket hovedsakelig utøves på dyp mindre enn 20 meter. Det antas imidlertid at rognkjeksens vandrer pelagisk gjennom aktuelt område på gytevandring til kysten. Fisket utøves av mindre kystfartøy.

Foruten fiske etter torsk i vintermånedene er det fiske etter sei gjennom store deler av året som har den mest kontinuerlige innsatsen, og med deltakelse fra alle konvensjonelle redskapsgrupper. For line anses sei hovedsakelig som bifangststart.

Deltakelse fra de enkelte redskapsgruppene kan variere med tilgjengelighet. Juli er vanligvis perioden med lavest innsats. Nevnte fiskerier utøves hovedsakelig av fartøy i størrelsesorden 10–28 meter.

Spesifikt for garn er at det i perioder også foregår et blandingsfiske etter fortrinnsvis artene uer og lange, men med bifangst av blant annet sei og torsk. I de senere årene har det også utviklet seg et garnfiske etter breiflabb i sommerhalvåret.

For snurrevadfiske i sommerhalvåret er sei hovedfangst, mens hyse samt mindre andeler av andre fiskeslag inngår som bifangst.

Fisket etter sei er et meget viktig fiskeri for den mindre flåten som fisker med juksa.

2. Fiske med not

Det er hovedsakelig to fiskerier med not som er relevant å redegjøre for innenfor det aktuelle området.

Kysten utenfor Nord-Troms og Finnmark utgjør hovedområde for notfiske etter sei i perioden mai – oktober. Periodevis har det også vært godt seinotfiske utenfor Vesterålen og Troms.

Norsk vårgytende sild (NVG) har i en årrekke hatt et vandringsmønster hvor silden i august/september begynte å vandre mot overvintringsområdet innerst i Vestfjorden (Tysfjorden – Ofotfjorden) fra beiteområdene i det nordlige Norskehavet og vestlige Barentshavet. I 2006 endret dette mønsteret seg radikalt, og store mengder NVG ble værende over lengre perioder i områdene utenfor Vesterålen og Troms med påfølgende fangst av fiskeflåten. For 2007 ser man et noe tilsvarende mønster, men i år synes fisket å ha tiltatt senere (oktober) og blitt utøvd noe lenger til havs enn i 2006. Notfiske etter NVG i angitt område utøves hovedsakelig av fartøy i størrelsen 20 – 70 meter.

3. Fiske med trål

For pelagisk trålfiske etter NVG-sild vil samme beskrivelse som er gitt for not gjelde. Adgangen for kystnært trålfiske er noe differensielt regulert.

For bunntrålfiske er dette i hovedsak rettet mot tråling etter sei som hovedart, men med bifangst av diverse andre fiskeslag. Innsatsen kan betegnes som sporadisk innenfor angitt periode.

4. Hvalfangst

I de senere årene har perioden for hvalfangst vært avgrenset til perioden 1. april til 31. august, men for 2006 ble perioden utvidet til 30. september. Også for 2008 er perioden fastsatt til 1. april til 31. august, men med mulighet for forlengelse. Hvalfangsten er inndelt i geografiske områder med egne kvoter og kan således bli stoppet når kvoten i hvert område er tatt. Hvalfangsten utøves hovedsakelig av fartøy i størrelsen 18 – 30 meter. Fangsten er styrt av fangsttilgjengelighet som kan variere fra år til år. Området hvor Oljedirektoratet skal samle inn seismikk er et potensielt område for hvalfangst.

3.4 Dokumentasjon av fangst og verdier

Statistikken over fangstdata er basert på opplysninger om fangstens hovedområde og lokasjon⁴ fra to typer dokumenter. Det ene er sluttседler som fylles ut når fangsten omsettes. Det andre er landingssедler som fylles ut ved landing uten omsetning.

Landings- og sluttседdelregisteret inneholder detaljert informasjon om hver enkelt transaksjon og landing. Minimumskrav til hva slags informasjon som skal være med er fastsatt i forskrift. Ved landing av fangst kan fiskeriet ha gått over flere hovedområder, lokasjoner og økonomiske soner. Den enkelte fisker er da pålagt minimum å skille mellom økonomiske soner, men innenfor økonomisk sone er han bare pålagt å angi viktigste fangstfelt. Dette betyr at kvaliteten på detaljeringsgraden i rapporteringen fra fiskerier som foregår over flere hoved-

⁴ Havområdene utenfor norskekysten er i fiskerisammenheng delt inn i hovedområder, som igjen er inndelt i lokasjoner.

områder og lokaliteter kan være mangelfull. For fartøy som fisker over større områder på samme tur kan sluttседdelen inneholde uoppgitte lokasjonsopplysninger. I disse tilfellene gir fangstdagboksdata bedre informasjon. Undersøkellesperioden er bestemt ut i fra dato for landet fangst. Dette er en tilnærming til fangst dato som kan vise et godt bilde for fartøy med korte turer. For fartøy med lengre turer kan fangst tatt i området i undersøkellesperioden landes etter periodens utløp.

Med henvisning til undersøkellesområdet angitt av Oljedirektoratet er angivelsen overført til Fiskeridirektoratets kart for fangststatistikk, inndelt i hovedområde og lokasjoner (fig. 3.2 i vedlegg). Det påfølgende datamateriale er utarbeidet med basis i hovedområde 05 og med lokasjonene 08, 09, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33 og 34, samt hovedområde 37 med lokasjonene 12, 13, 17 og 18. Det samlede området blir i de vedlagte tabeller omtalt som område 2D. Det er viktig å merke seg at området inkluderer alle lokasjoner som vil bli berørt av Oljedirektoratets innsamlinger, området er derfor vesentlig større enn det faktiske området hvor seismikkinnsamlingene vil foregå.

I de tilfeller hvor ett og samme fartøy har fisket med to forskjellige registreringsmerker i undersøkellesperioden, har disse bare blitt telt opp som ett fartøy (tabell 3.1-3.3), men i tabeller som omfatter fangst og verdi, er all fangst telt med (tabell 3.4-3.14). Tabellene ligger vedlagt (vedlegg 2), men innholdet oppsummeres i de følgende avsnittene.

3.4.1 Fartøyantall (tabell 3.1-3.3)

Antall fartøy i undersøkellesområdet (jf. fig. 3.1) har i perioden (15.mai – 14. september) hatt en nedgang fra 776 i 2005 til 708 i 2007. Det er hovedsakelig fartøy hjemmehørende i Nordland fylke hvor de aller fleste er i lengdegruppen 3 - 14,99

meter, men med et stort innslag fartøy fra samme lengdegruppe registrert hjemme-hørende i Troms fylke. En finner også innslag av fartøy fra Rogaland i sør til Finnmark i nord.

3.4.2 Oppfisket kvantum (tabell 3.4-3.8 og 3.14)

Landet fangst fra området i undersøkelsesperioden (15.mai – 14. september) har økt fra 9 754 tonn i 2005 til 15 042 tonn i 2007. Det landes klart minst kvantum rundvekt fra området i mai og juli måned og størst kvantum vanligvis i august, men juni er også en viktig måned. Mesteparten av fangsten (henholdsvis 71 %, 72 % og 58 % de respektive år) landes fra fartøy som har fisket med konvensjonelle redskap (garn, line, snurrevad og juksa), men det er en sterkt økende antall landinger av fangsten tatt med not. Dette skyldes økende seinotfangster og et fiske etter NVG-sild i området. For trålerne som fisker i området utgjør sei det største kvantumet. For trålerne gir sluttседldata med landet fangst en underestimering av fangsten i området i forhold til fangst-

dagboksdata. Dette skyldes at fangst-dagboksdata gir et mer detaljert bilde av fangstaktiviteten for fartøy som fisker over store områder på en tur, samt at trålerne har lange turer og lander fangst tatt i perioden på et senere tidspunkt. Samlet fangst over de tre årene for trålerne i undersøkelsesperioden var 7 858 tonn i følge sluttседlene og 11 424 tonn i følge fangstdagbøkene. (Tabell 3.14)

3.4.3 Verdi av oppfisket kvantum (tabell 3.9-3.13)

Det har vært en økning i landet første-håndsverdi fra området (fig. 3.1) fra nær ca. 96 millioner kroner i 2005 til 131 millioner kroner i 2007. Innenfor perioden mai til september er det landet fangst i juni og august som står for de største verdiene. Den største totale verdien er fra fiskerier med konvensjonelle redskaper, henholdsvis 78 %, 79 % og 73 %. Disse står også for den største mengden landet.

Kapittel 4 Dagens regelverk og praksis for seismiske undersøkelser og forholdet til fiskeriene

4.1 Tillatelser

Innsamling av seismikk på norsk sokkel kan enten foretas i medhold av en undersøkelsestillatelse, en utvinnings-tillatelse eller en vitenskapelig undersøkelsestillatelse. Undersøkelsestillatelser og utvinningstillatelser utstedes i medhold av petroleumsloven. Vitenskapelige undersøkelsestillatelser foretas i medhold av lov om vitenskapelige undersøkelser. Innsamling av seismikk i henhold til en vitenskapelig tillatelse er derfor ikke petroleumsvirksomhet og anses ikke relevant i denne sammenheng.

4.1.1 Undersøkelsestillatelse

En undersøkelsestillatelse gir rett til å samle inn seismikk innenfor alle områder som er åpnet for petroleumsvirksomhet. Den gir ikke rett til undersøkelser i områder som omfattes av en utvinnings-tillatelse uten at dette på forhånd er avtalt med rettighetshaverne til tillatelsen.

Oljedirektoratet utsteder undersøkelsestillatelsene. Tillatelsene inneholder standardvilkår som skal gjelde for undersøkelsene. For tillatelsene skal det betales en avgift til staten på 60 000 kroner per kalenderår. Tillatelsene har fra 2008 en varighet på ett kalenderår mot tre år tidligere. Det skal i tillegg betales 30 000 kroner per seismisk undersøkelse. I tillegg til standardvilkårene kan det stilles individualiserte vilkår for tillatelsen.

4.1.2 Utvinningstillatelse

En utvinningstillatelse gir en eksklusiv rett til å samle inn seismikk innenfor det tildelte areal. De samme plikter som følger av en undersøkelsestillatelse gjelder også for undersøkelser som foretas etter en utvinningstillatelse.

4.1.3 Statens eget kartleggingsarbeid

Staten kan i medhold av petroleumsloven § 1-3 drive petroleumsvirksomhet uten de tillatelser mv. som kreves etter loven. Lovens bestemmelser for øvrig og de forskrifter som gis i medhold av den, anvendes for slik virksomhet så langt de passer. Oljedirektoratets seismiske undersøkelser i Nordland VII og Troms II vil derfor bli utført i overensstemmelse med de krav som gjelder for seismiske undersøkelser.

4.2 Undersøkelser

4.2.1 Meldinger om undersøkelser

Rettighetshaver skal senest fem uker før planlagt oppstart av en seismisk undersøkelse, melde undersøkelsen til:

- Oljedirektoratet (ansvarlig myndighet for undersøkelsen)
- Fiskeridirektoratet (gir uttalelse om fiskeriaktivitet til Oljedirektoratet)
- Havforskningsinstituttet (gir uttalelse om ressursbiologiske forhold til Oljedirektoratet)
- Fellesoperativt hovedkvarter

Meldingen sendes også som informasjon til Norges Fiskarlag.

Meldingen skal inneholde opplysninger om tidsrom og område for undersøkelsen samt opplysninger om fartøy, undersøkelsesmetoder, fiskerikyndig person, format på data med videre.

Har myndighetene innsigelser mot undersøkelsen for eksempel i forhold til forventet fiskeriaktivitet, blir undersøkelsen justert i forhold til dette, og det blir tatt forbehold om at undersøkelsen må opphøre dersom det blir fiskeriaktivitet i området.

Så lenge undersøkelsen pågår skal det ukentlig sendes melding med opplysninger

om siste ukes aktivitet. Meldingen skal i tillegg til de ovennevnte etatene også sendes som informasjon til Kystvakten. Kystvakten bistår både petroleumsvirksomheten og fiskerivirksomheten gjennom å yte bistand til å opprettholde orden og sikkerhet.

4.2.2 Kunngjøring av undersøkelser

Før oppstart av den enkelte undersøkelse kunngjør Oljedirektoratet undersøkelsesområdet, tidsperioden, kallesignal til fartøyet med videre i fiskeripressen. I tillegg legges samme informasjon ut på Oljedirektoratets nettsted (www.npd.no). Dersom det skjer en forandring i undersøkelsen blir endringen fortløpende oppdatert på nettstedet.

4.2.3 Stansing av undersøkelser

Skjer det endringer i fiskeriaktiviteten som har betydning for en igangsatt undersøkelse vil Fiskeridirektoratet gi en uttalelse med en nærmere anbefaling til Oljedirektoratet, som så sender en uttalelse videre til seismikkselskapet. Normalt vil da selskapet tilpasse seg selv om det innebærer at undersøkelsen må avsluttes. Dersom myndighetene skulle finne det nødvendig å stanse en undersøkelse som pågår, må stansingsbestemmelsen i petroleumsløven § 9-5 benyttes. Den gir adgang til stansing eller til å sette vilkår for fortsettelse av undersøkelsen.

4.3 Fiskerikyndig person

Av hensyn til fiskeriaktivitet i området skal det som hovedregel være en fiskerikyndig person om bord i det seismiske fartøyet under hele undersøkelsen, jf. ressursforskriftens § 5. Den som skal utføre undersøkelsen er ansvarlig for å velge ut og betale den fiskerikyndige. Valg av fiskerikyndig skal for den enkelte undersøkelse klareres med det av Fiskeridirektoratets tre utvalgte regionkontor som har ansvar for den del av sokkelen hvor undersøkelsen er planlagt.

I ressursforskriftens § 5 heter det følgende: *”Den fiskerikyndige skal ha en rådgivende funksjon innen sitt fagområde”*. Den fiskerikyndige har til hovedoppgave å, på forespørsel og på eget initiativ, gi skipets ledelse en oversikt over fiskeriaktiviteten i området. Han skal informere om hva som særpreger de ulike redskapsgruppens driftsmønster og fartøybevegelser, samt bidra i kommunikasjonen mellom fiskefartøy og seismikkfartøyet. Den fiskerikyndige skal bidra med råd overfor skipets ledelse med formål å hindre at konflikter oppstår.

Den fiskerikyndige må som hovedregel være aktiv fisker og/eller ha nødvendige kunnskaper med hensyn til (jf. ressursforskriftens § 6):

- de farvannene det seismiske fartøyet skal operere i,
- den fiskeriaktiviteten som foregår i det aktuelle farvannet,
- navigasjon,
- seismisk datainnsamling,
- det norske og det engelske språk

4.4 Ressursforskriften § 5 og saltvannsfiskeloven § 14

Ressursforskriften § 5 første ledd lyder: *”Fartøy som foretar seismisk undersøkelse, skal holde forsvarlig avstand til fartøy som driver fiske og fra faststående og flytende fiskeredskap. Særlig aktsomhet skal utvises når større ansamlinger av fiskefartøy observeres.”*

Lovteksten sier ikke noe om hva som ligger i ”forsvarlig avstand”. Heller ikke forarbeidene sier noe om dette. For å kunne si noe om formålet med bestemmelsen er det derfor naturlig å se hen til hvordan bestemmelsen oppsto og i hvilken sammenheng den forekommer.

Bestemmelsene der uttrykket ”forsvarlig avstand” først forekommer, tar utgangspunkt i sjøveisreglene. Sjøveisreglene er internasjonale regler som skal

forebygge sammenstøt på sjøen, jf. forskrift 1. desember 1975 om forebygging av sammenstøt på sjø. Siden forskriften retter seg mot fiskefartøy i aktivt fiske er det likevel grunnlag for å si at bestemmelsen må ha et innhold ut over dette, ved at den er ment å gi en forrang til fiskeriaktivitet slik at arealkonflikter skal søkes løst før sjøveisreglene trer inn.

I praksis er kravet til forsvarlig avstand i ressursforskriftens § 5 altså oppfattet som også å omfatte krav til at seismiske undersøkelser foregår i tilstrekkelig avstand fra fartøy som driver fiske.

Det er stilt spørsmål om hvilken effekt seismikkinnsamlingen vil ha for fiskeriene. Fra fiskerihold er utgangspunktet at skremmeeffekten fra seismiske undersøkelser påvirker fisket i en slik grad at dette skaper interessemotsetninger mellom de to næringene med hensyn til areal.

Representantene fra Fiskeri- og kystdepartementet, Fiskeridirektoratet, Norges Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag mener at det ved tolkningen av "forsvarlig avstand" også må sees hen til at seismikkinnsamling har skremmeeffekt på fiskeriene, selv om den varierer med flere ulike faktorer.

Disse representantene viser til at ressursforskriften ble fastsatt av Oljedirektoratet i 2001 og at det på dette tidspunktet var kjent at seismikkskyting hadde skremmeeffekt på fiskeriene. Det vises også til at det i forordet til ressursforskriften fremgår at formålet med forskriften bl.a. er å ivareta fiskeriinteressene i forbindelse med seismisk datainnsamling.

Representantene fra Fiskeri- og kystdepartementet, Fiskeridirektoratet, Norges Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag mener således at ressursforskriftens § 5 ivaretar fiskeriinteressene, herunder forhold som påvirker fangstmulighetene, i

områder hvor det foregår seismisk aktivitet.

Representantene viser også til at bestemmelsen retter seg spesielt mot fiskefartøy i aktivt fiske og ikke mot andre sjøfarende generelt. Følgelig mener de at det på bakgrunn av dagens forskningsresultater hvor skremmeeffekt er påvist, er viktig at regelverket rundt gjennomføring av seismiske undersøkelser tolkes under hensyntagen til ny kunnskap.

Representantene fra Oljedirektoratet og Olje- og energidepartementet mener imidlertid at formålet med ressursforskriften § 5 er knyttet til fysisk avstand mellom fartøyer og pågående fiskeriaktivitet, slik at seismiske fartøyer ikke unødig skal påvirke pågående fiskerier eller fysisk ødelegge utsatt fiskeredskap. Verken ordlyd eller historisk bakgrunn tilsier at bestemmelsen kan tolkes utvidende, for eksempel til å inkludere problemstillinger knyttet til skremmeeffekt på fisk. "Forsvarlig avstand" er ikke å forstå som en rettslig standard som kan utvides uavhengig av det rettslige fundament den bygger på. Andre typer hensyn mellom næringene som kan påvirke fiske og ressursbiologiske ressurser er etter dagens system ivaretatt gjennom den behandling som skjer før undersøkelsen gjennomføres, jf. petroleumsforskriften § 6 og ressursforskriften § 4.

Arbeidsgruppen ser at det er ulike syn på hvordan ressursforskriften § 5 skal forstås og få anvendelse med hensyn til skremmeeffekt på fisk.

I tillegg til ressursforskriftens § 5 stiller lov om saltvannsfiske mv. § 14 generelt krav til aktsomhet på fiskefeltet.

Saltvannsfiskeloven § 14 er plassert under kapitlet "Regler om orden på fangsfelt mv." og slår fast at:

Den som kommer til fiskefelt hvor redskap er satt ut, skal gjøre seg kjent med hvor redskapen står.

Fartøy må ikke manøvrere eller plasseres slik at fangstredskaper skades eller unødig utsettes for fare eller at fangstmuligheter unødig hemmes. Denne aktsomhetsplikt gjelder også under setting, sleping eller trekking av redskaper.

Det er forbudt å hindre eller ødelegge fangstmuligheter ved skyting, støy o.l.

Bestemmelsens ordlyd er klar. Den legger en oppfordring til aktsomhet på de fartøy som kommer til et fiskefelt der det foregår aktivt fiske. Det er slått fast at bestemmelsen gjelder all sjøfart, herunder også fartøy som driver seismisk aktivitet.

Saltvannsfiskeloven § 14 forbyr bestemte aktiviteter som er egnet til å påvirke fangstmuligheten for fiskere på feltet. I forslag til lov om forvaltning av viltlevende marine ressursar (havressursloven) er bestemmelsen i saltvannsfiske-loven § 14 foreslått videreført i ny § 24, jf. Ot.prp.nr. 20 (2007-2008) og pressemelding fra Fiskeri- og kystdepartementet 21. desember 2007.

På denne bakgrunn kan det hevdes at saltvannsfiske-loven og kommende havressurslov stiller krav til forsvarlig avstand mellom fartøy som driver seismisk aktivitet og fartøy som driver aktivt fiske. Således vil både ressursforskriften § 5 og saltvannsfiske-loven § 14 være relevante med hensyn til hvordan seismikkfartøy skal forholde seg til fartøy som driver aktivt fiske.

Arbeidsgruppen registrerer at seismiske undersøkelser har skremmeeffekt på fisk. Det er enighet om at det er viktig at regelverket sikrer at begge næringer har akseptable arbeidsvilkår.

Arbeidsgruppen mener at spørsmålet om hvordan regelverket skal forholde seg til denne skremmeeffekten er et viktig spørsmål, som bør avklares. Arbeidsgruppen er kjent med at spørsmålet blir drøftet nærmere i arbeidsgruppen mellom Fiskeridirektoratet og Oljedirektoratet.

4.5 Pågående arbeid om forhold mellom seismikk og fiskerivirksomhet

Det er opprettet en felles arbeidsgruppe mellom Fiskeridirektoratet og Oljedirektoratet for å foreta en gjennomgang av en del problemstillinger knyttet til sameksistens mellom fiskeri- og oljenæringen. Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til tiltak innen 1.4.2008. Gruppen skal foreta en gjennomgang av problemstillinger knyttet til saksflyt og rammeverk i forbindelse med planlegging og gjennomføring av seismisk innsamling på norsk sokkel. Gjennomgangen skal blant annet omfatte følgende forhold:

- Avklaring av ansvarsforhold mellom etatene
- Saksflyt:
 - Melding om seismisk datainnsamling – herunder areal, tidsfrister og prosedyrer knyttet til endringsmeldinger
 - Høringsuttalelser
 - Kunngjøringer og informasjonsvirksomhet
- Fiskerikyndige – herunder behov for endring av ordningen, kompetanseheving og organisatoriske forhold
- Forebygging av konflikter under innsamling av seismikk – herunder arealkonflikt og vikeplikt samt konkretisering av regelverket
- Oppfølging av tillatelser, varslingsprosedyre ved konflikt og sanksjoner i forhold til regelverksbrudd
- Testing av utstyr
- Evaluere hvorvidt seismisk innsamling på norsk sokkel kan rasjonaliseres

Kapittel 5 Erstatningsordningen

5.1 Innledning

I 1980 ble det oppnevnt et utvalg, fiskefeltutvalget, som skulle utrede spørsmålet om eventuelle erstatningsordninger for ulemper som petroleumsvirksomheten påfører fiskeriene. Utvalget leverte sin utredning i 1985 i NOU 1986:6 *Erstatning til fiskere for ulemper ved petroleumsvirksomheten*.

Utvalget gikk inn for en lovfesting av erstatningsansvaret. Rettighetshaver skulle etter forslaget være ansvarlig for økonomisk tap som følge av beslaglagt fiskefelt. Departementet støttet prinsippet om at fiskernes tap skal erstattes, men gjorde enkelte endringer i forslaget. Blant annet ble ansvarssubjektet endret til å være staten, og ikke rettighetshaver som foreslått. Ved lov 9. juli 1989 nr. 35 ble regler om erstatning til norske fiskere tatt inn i petroleumsloven 1985. Reglene ble videreført uendret i petroleumsloven av 1996, kapittel 8.

5.2 Erstatning for beslagleggelse av fiskefelt

Bestemmelsen om erstatning for beslagleggelse av fiskefelt fremgår av petroleumsloven § 8-2 som lyder:

Dersom petroleumsvirksomheten i et område helt eller delvis beslaglegger et fiskefelt, plikter staten i den utstrekning fisket blir umuliggjort eller vesentlig vanskeliggjort å yte erstatning for det økonomiske tap dette medfører.

Erstatningen kan fastsettes helt eller delvis som et engangsbeløp eller som faste årlige beløp. Tap som er oppstått mer enn 7 år etter beslagleggelsen fant sted, kan normalt ikke kreves erstattet.

Staten kan kreve regress av rettighetshaveren dersom rettighetshaveren burde ha avverget tapet.

De fiskere som trenges bort fra de fiskefelt de ellers ville hatt rett til å utnytte, kan få erstatning for det økonomiske tap de derved lider.

Staten er ansvarssubjekt etter § 8-2, og ansvaret er objektivt. Det er således ikke nødvendig å stadfeste skyld.

Det følger av lovens forarbeider at det bare er fiskere som har konsesjon, som kan kreve erstatning.⁵ Da forarbeidene ble utarbeidet på et tidspunkt før deltakerreguleringene i kystfisket ble innført, må dette i dag forstås slik at også fartøy som har deltakeradgang med hjemmel i deltakerloven § 21 kan kreve erstatning. Øvrige fiskere som driver fiske med fiskefartøy og som er registrert i fiskermanntallet må en anta også kan kreve erstatning. Dette følger implisitt av lovens forarbeider hvor det fremgår at grensen mot de som får erstatning og de som ikke skal få det er avhengig av om de har rett til å fiske. Grensen må følgelig forstås slik at fritidsfiskere ikke kommer innenfor erstatningsordningen.

5.3 Erstatningsbetingende vilkår

5.3.1 "Petroleumsvirksomheten"

For å kunne kreve erstatning må det ha oppstått et økonomisk tap, jf. § 8-2. Det økonomiske tapet må skyldes at fisket er blitt umuliggjort eller vesentlig vanskeliggjort som følge av at petroleumsvirksomheten helt eller delvis har beslaglagt et fiskefelt. Følgelig må det avklares hva som menes med petroleumsvirksomhet.

⁵ NOU 1986:6 s. 80

Med petroleumsvirksomhet menes "... all virksomhet knyttet til undersjøiske petroleumsforekomster, herunder *undersøkelse...*", jf. petroleumsloven § 1-6 bokstav c). Undersøkelse omfatter geologiske undersøkelser, så som for eksempel innsamling av seismikk, jf. § 1-6 bokstav e).

Under høringen av lovforslaget ble det uttalt at "... *virksomhet som drives i henhold til en undersøkelsestillatelse (seismikk, bunnprøver og grunne borer) i så liten grad vil berøre fiskerne at det ikke bør være aktuelt med erstatning. En kan vanskelig se at kravet om at fisket skal være umuliggjort eller vesentlig vanskeligjort vil kunne oppfylles. Det kan derfor være naturlig å ekskludere denne fase fra erstatningsordningen.*"⁶

Departementet fant ikke grunn til å følge opp denne begrensningen, da man mente det ikke kan utelukkes at økonomisk tap som følge av beslagleggelse i konkrete tilfeller også kan oppstå i undersøkelsesfasen⁷. Departementet gikk derfor inn for at erstatningsordningen skal omfatte alle stadier av petroleumsvirksomheten.

Også i praksis er det lagt til grunn at innsamling av seismikk er en aktivitet som kan utløse erstatningsansvar etter § 8-2⁸.

5.3.2 Hel eller delvis beslagleggelse

I NOU 1986:6 konkluderer fiskefeltutvalget med at det bør gjelde en tålegrense. Departementet sluttet seg til denne konklusjonen, og det må derfor legges til grunn at dersom en beslagleggelse er innenfor grensen av hva en fisker må tåle vil det ikke være aktuelt med erstatning.

Når en skal ta stilling til tålegrensen, må en se på de konkrete ulemper fiskerne i den enkelte sak er blitt påført. Momenter i

⁶ Høringsuttalelse fra Petroleumslovutvalget

⁷ Ot.prp. nr. 25 s. 21

⁸ Erstatningssak "Quo Vadis", behandlet av nemnda 15. desember 1999.

vurderingen kan være om fisket kan foregå i gjenværende områder på et rimelig nivå, og omfanget av et økonomisk tap.

For at kravet til beslagleggelse skal være oppfylt, må den enkelte fisker ha en klar tilknytning til det aktuelle fiskefeltet – han må ha drevet fiske i det aktuelle området over en viss tid. Kravet om tilknytning til fiskefeltet medfører at ordningen får størst betydning for fiske som drives med små fartøy relativt nær land. Også større, mer havgående fartøy kan etter omstendighetene være berettiget til erstatning, dersom relevant tilknytning til angjeldende fiskeområde er til stede.

Beslagleggelse vil typisk være installasjoner som utplasseres på fiskefelt. Rundt installasjonene vil det i tillegg være sikkerhetssoner med bevegelsesrestriksjoner, slik at fisket hindres innenfor området for sikkerhetssonen. Den førstnevnte situasjonen er en faktisk beslagleggelse, og sistnevnte en rettslig beslagleggelse. Med hensyn til erstatningsordningen omfatter beslagleggelse således både faktisk og rettslig beslagleggelse.

I 1999⁹ fant erstatningsnemnda at vilkåret om beslagleggelse var oppfylt. Området var ikke fysisk beslaglagt, men nemnda la til grunn at seismikkskytingen hadde skremt bort fisken i det aktuelle området, og anså "... *seismikkskytingen som en faktisk beslagleggelse av feltet innenfor et område på ca. 20 nautiske mil.*"

5.3.3 Fisket må være umuliggjort eller vesentlig vanskeligjort

Grunnlaget for statens ansvar er at fisket blir "umuliggjort eller vesentlig vanskeligjort". Dersom petroleumsvirksomheten medfører noen ulemper for fisket, er ikke dette nødvendigvis nok til å oppfylle kravet. Hvis fisket i det gjenværende området kan foregå på et rimelig nivå, uten betydelige merkostnader eller tidsulemper,

⁹ Erstatningssak "Quo Vadis", behandlet av nemnda 15. desember 1999

er dette et moment mot at fisket er ”umuliggjort eller vesentlig vanskeliggjort”.

I forarbeidene uttaler departementet at det er tvilsomt at innsamling av seismikk kan umuliggjøre eller vesentlig vanskeliggjøre fisket på en måte som er erstatningsbetingende. Bakgrunnen for denne uttalelsen er at seismiske undersøkelser er tidsbegrenset, og de er ikke stasjonære. Departementet ville imidlertid ikke utelukke situasjonen.¹⁰ Om fisket faktisk er ”umuliggjort eller vesentlig vanskeliggjort” må således vurderes konkret fra sak til sak.

I ”Quo Vadis”-saken ble det lagt til grunn at det faktum at registrering av tobis opphørte da innsamling av seismikk begynte var tilstrekkelig til at vilkåret om at fisket er umuliggjort eller vesentlig vanskeliggjort var oppfylt.

5.3.4 Økonomisk tap

Det er videre et vilkår for å få erstatning at fiskerne dokumenterer at de har hatt et økonomisk tap. Det økonomiske tapet kan ha oppstått som følge av blant annet tapt fangst og fangsttid, eller omstillingskostnader. Den enkelte fisker har plikt til å søke å begrense sitt økonomiske tap. I dette ligger for eksempel at en innen rimelige grenser har plikt til å søke etter fisken i andre områder, dersom dette er mulig.

Dersom det økonomiske tapet skyldes andre forhold enn petroleumsvirksomhet, for eksempel redusert fiskebestand eller offentlige reguleringer, vil ikke erstatning kunne kreves etter reglene i petroleumsloven.

Merutgifter (omstillingskostnader) som fiskeren har blitt påført for å begrense sitt tap eller fylle sin kvote, for eksempel ved å

søke etter fisk i andre områder, omfattes av erstatningsordningen.

5.4 Krav til årsakssammenheng og bevis

Under lovarbeidet ble det drøftet om det skulle lempes på de krav til årsakssammenheng og bevis som følger av den alminnelige erstatningsrett. Fiskefeltutvalget pekte på forskjellige årsaks- og bevisproblemer, men uttalte følgende:

”Flertallet vil imidlertid understreke at det ikke foreslår noen bestemmelse om innholdet av begrepet årsakssammenheng, og heller ikke noe om hva som skal anses som økonomisk tap eller som er slik medvirkning fra skadelidtes side at erstatningen bortfaller eller blir redusert. Disse spørsmål vil således bli å løse etter det som ellers gjelder i alminnelig norsk erstatningsrett.

Også når det gjelder hvilke bevis som skal kreves mht. årsakssammenheng, bør en følge det som gjelder i norsk erstatningsrett for øvrig. (...)

Flertallets syn er her at det ikke er grunnlag for å stille fiskere som måtte lide tap som følge av petroleumsvirksomheten, i en annen stilling enn andre som lider tap pga en skadegjørende virksomhet. Det rimelige synspunkt synes generelt å være at man bør tilstrebe en likestilling mellom fiskere som lider skade pga petroleumsvirksomheten og andre som lider skade pga en erstatningsbetingende handling, noe som ikke tilsier noen endring av de grunnleggende hovedregler om bevis og årsakssammenheng.”¹¹

I sin høringsuttalelse drøftet også petroleumslovutvalget om beviskravene burde mykes opp. Av Ot.prp. nr. 25 går det frem at petroleumslovutvalget antydte at

¹⁰ Ot.prp. nr. 25 (1988-89) s. 21

¹¹ NOU s. 82

”... det er mulig at det bør være nok at tapet er sannsynliggjort.”¹²

Departementet fremholdt at skjønnsutøvelsen om et økonomisk tap skyldes petroleumsvirksomheten eller ikke, vil bli ytterligere komplisert dersom man fraviker de krav til årsakssammenheng som følger av alminnelig erstatningsrett. Departementet sluttet seg derfor til Fiskefeltutvalgets innstilling om at de grunnleggende hovedregler om bevis og årsakssammenheng skal gjelde.

Sjøfarts- og fiskerikomiteen uttalte seg om Ot.prp. nr. 25, og viste til at det i mange tilfeller kan bli vanskelig å dokumentere at et økonomisk tap skyldes petroleumsvirksomheten. Denne komiteen mente derfor at forskrifter om nemnd og saksbehandling burde ta rimelig hensyn til dette når kravene til bevisføring skal fastlegges.

Energi- og industrikomiteen, som var behandlende komité i saken, gikk i sin innstilling til Odelstinget imidlertid inn for følgende: ”[N]år det gjelder beslagleggelse av fiskefelt, er komiteen enig i at det legges vanlige erstatningsrettslige prinsipper til grunn og at ordningen begrenses til dokumenterte økonomiske tap den enkelte fisker må ha hatt som følge av petroleumsvirksomheten.”¹³ Odelstinget gjorde 2. mai 1989 vedtak til lov om endring i petroleumsloven i henhold til innstillingen fra energi- og industrikomiteen.¹⁴

Det må på denne bakgrunn konkluderes med at de samme krav til bevis og årsakssammenheng som gjelder etter alminnelig norsk erstatningsrett også gjelder i forhold til krav om erstatning etter petroleumsloven § 8-2.

5.5 Saksbehandling

Det fremgår av § 8-6 at krav som fremmes i medhold av petroleumsloven kapittel 8 skal behandles av nemnd. Forskrift fastsatt ved Kronprinsreg. res. av 27. juli 1990 gir bestemmelser om nemndenes sammensetning og saksbehandling.

Nemnden som behandler krav etter § 8-2 består av en representant fra Oljedirektoratet, en fra Fiskeridirektoratet og en representant som fyller kravene til dommer. Nemndbehandling ble valgt slik at fiskerne skulle få sine krav behandlet på en rask og enkel måte, og nemndens sammensetning skal sikre at kravene behandles av representanter som har kunnskap om fiskeri- og petroleumsvirksomhet.

Når det gjelder målsetningen om rask saksbehandling, må MS Quo Vadis-saken nevnes. Det aktuelle fisket pågikk den 28. november 1997. Erstatningsnemnda behandlet saken 15. desember 1999. Nemndas avgjørelse ble påklaget. Klagenemndas avgjørelse forelå 28. november 2000. Samlet saksbehandlingstid var følgelig tre år.

Erstatningskravene sendes til nemndenes sekretariat via Fiskeridirektoratets regionkontor i vedkommende distrikt, jf. forskriften § 6. Det følger også av § 6 at kravet skal fremmes på nærmere fastsatt skjema. Et slik skjema er ikke utarbeidet for beslagleggelse av fiskefelt. Sekretariatet ligger i Fiskeridirektoratet. Nemndens avgjørelse kan påklages til en klagenemnd, jf. § 3. Klagenemnden består av en representant fra Oljedirektoratet, en fra Fiskeridirektoratet, en fra fiskerierorganisasjonene, en fra selskap med utvinningstillatelse og en som fyller kravene til dommer. Klagenemndens medlemmer kan ikke være representert i øvrige nemnder. Vedtak fattet av Klagenemnda kan bringes inn for tingretten.

¹² Ot.prp. nr. 25 s. 37

¹³ Innst. O. nr. 55 1988-89

¹⁴ Besl. O. nr. 73.

5.6 Spørsmål ved dagens erstatningsordning

5.6.1 Innledning

Gjennom presentasjoner og diskusjoner i gruppen er det stilt følgende spørsmål ved ordningen:

- Er ordningen tilpasset forholdene i Nordsjøen, og ikke områder med smalere sokkel etc.?
- Er ordningen lite kjent for fiskere i området for Oljedirektoratets seismikkinnnsamling?
- Er ordningen lite tilgjengelig? Gjør de mange skjønnsmomentene i ordningen det vanskelig for den enkelte fisker å vite hva som skal til for å vite om han er omfattet av erstatningsordningen?
- Saksbehandlingstiden fremstår som uakseptabelt lang.
- Hvordan kan krav dokumenteres?

I det følgende blir de enkelte spørsmålene gjennomgått, og det legges frem forslag til tiltak.

5.6.2 Er ordningen tilpasset forholdene på hele sokkelen?

Sokkelen er smal i de områdene Oljedirektoratet skal samle inn seismikk, noe som betyr at seismikkskytingen vil foregå nær kysten. I tillegg er mange av fartøyene i området mindre fartøy med begrenset aksjonsradius. Det har på denne bakgrunn kommet opp spørsmål om dagens erstatningsordning passer for disse områdene eller om ordningen først og fremst er tilpasset Nordsjøen og forholdene der.

Forut for vedtagelsen av dagens erstatningsordning, var det et omfattende utredningsarbeid. Et utvalg ble oppnevnt i 1980, og dette utvalget la i 1985 frem sin rapport i NOU 1986:6 *Erstatning til fiskere for ulemper ved petroleumsvirksomheten*. Forslaget til regler om erstatningsordning var ikke begrenset til Nordsjøen, men gjaldt for hele norsk sokkel. På den tiden

utredningsarbeidet foregikk var det aktivitet flere steder på norsk sokkel. Riktignok var det størst aktivitet i Nordsjøen, men i 1982 ble det tildelt tillatelser i Barentshavet og i Norskehavet, herunder Nordland I, sør for Nordland VI.

At ordningen også er tilpasset de områder der petroleumsvirksomheten foregår nær kysten følger av forarbeidene:
”Departementet antar at det fisket som er mest følsomt ved beslag foregår i avgrensede områder nær land. Ved vurderingen av problemene med beslag må man ta hensyn til fiskens mobilitet og betydningen av dens bevegelser for fisket. Erstatningsordningen vil få praktisk betydning først og fremst for de fiskerne som har drevet stedbundet fiske, og vil ha liten effekt for havfiskerne.”¹⁵

Områdene Nordland VII og Troms II særpreges av at det foregår intensivt fiske nær land og mye av fisket foregår fra mindre fartøy, med begrenset aksjonsradius. Deler av fisket i disse områdene er således stedbundet. Selv om ordningen gjelder hele sokkelen viser ovennevnte sitat fra forarbeidene at erstatningsordningen særlig er beregnet å skulle gjelde for disse forholdene.

5.6.3 Er dagens erstatningsordning godt nok kjent?

Områdene Nordland VII og Troms II er ikke åpnet for petroleumsvirksomhet. I og med at det ikke har vært petroleumsvirksomhet i området og seismikkinnnsamlingen i regi av Oljedirektoratet er den første som foretas, må det antas at ordningen ikke er spesielt godt kjent i området.

Norges Fiskarlag har informert om ordningen til de lokale fiskarlagene, og omtalt ordningen i fiskeritidsskrifter. Ordningen har også vært gjenstand for debatt i regionsaviser. Imidlertid har

¹⁵ Ot.prp. nr. 25 (1988-89), godkjent i statsråd 16. desember 1988

fiskerne som har sin aktivitet i disse områdene til nå ikke hatt noe behov for å kjenne til ordningen, siden det ikke har vært petroleumsaktivitet der. For at ordningen skal fungere, må de som eventuelt kan kreve erstatning kjenne til muligheten for dette.

Forslag til tiltak:

I forkant av fjorårets undersøkelser holdt Oljedirektoratet informasjonsmøter på forskjellige steder som ville bli berørt av innsamlingen. Formålet med disse møtene var å informere om seismikkinnsamlingen. Oljedirektoratet planlegger å ha nye informasjonsmøter før årets innsamling. Disse møtene kan være et egnet sted for å informere om erstatningsordningen. Det foreslås derfor at Oljedirektoratet informerer om ordningen på møtene, både om når man kan kreve erstatning og hvordan man skal gå frem. I tillegg bør det legges ut informasjon om ordningen på nettsidene til Oljedirektoratet, Fiskeridirektoratet, Norges Fiskerilag og Norges Kystfiskerilag.

5.6.4 Er dagens erstatningsordning lite tilgjengelig?

Arbeidsgruppen har diskutert om dagens erstatningsordning er godt nok tilgjengelig. De fiskere som vurderer å fremme et erstatningskrav har kun lov- og forskriftsteksten å forholde seg til, det er ikke utarbeidet noen ytterligere veiledning. I tillegg følger det av forskriften at krav skal fremmes på nærmere fastsatt skjema, jf. § 6. Et slikt skjema er ikke utarbeidet for krav om erstatning etter petroleumsloven § 8-2, noe som bidrar til å gjøre ordningen vanskeligere tilgjengelig.

Et ytterligere eksempel på at ordningen kan synes lite tilgjengelig, er at for å få erstatning må det økonomiske tapet dokumenteres, og den enkelte plikter å begrense sitt tap. Det foreligger ingen veiledning eller eksemplifisering av hvordan økonomisk tap kan dokumenteres. Tapsbegrensningsplikten fremkommer

ikke av lov- eller forskriftsteksten, men er et alminnelig erstatningsrettslig prinsipp. Det er en svakhet ved ordningen at det ikke foreligger ytterligere veiledning om at det eksisterer en tapsbegrensningsplikt, og hvordan man skal forholde seg til en slik plikt.

Det er også en svakhet ved ordningen at det verken er utarbeidet et skjema slik forskriften foreskriver, eller veiledning for hvordan man skal gå frem for å fremme sitt krav. Så vidt arbeidsgruppen har brakt på det rene er begrunnelsen for at det ikke er utarbeidet et skjema at erstatningskravene etter § 8-2 kan være svært varierende.

Forslag til tiltak:

Det er mulig å utarbeide et skjema, og det foreslås at dette gjøres umiddelbart slik at skjemaet er klart til innsamlingen Oljedirektoratet skal gjøre i inneværende år. Formålet med skjemaet er at det skal være en hjelp for fiskeren til å fremme sitt krav. Skjemaet bør derfor være innoen alle erstatningsbetingende vilkår, for eksempel antatt størrelse på det økonomiske tapet, beskrivelse av hvorfor fisket ble vesentlig vanskeliggjort og tilhørighet til fiskefeltet. I tillegg bør skjemaet ha korte forklaringer til hvert punkt og forslag til dokumentasjon som kan være relevant, slik at det blir en praktisk veiledning. Utkast til skjema sendes til fiskerierorganisasjonene på høring.

5.6.5 Saksbehandling

Den totale saksbehandlingstiden i MS Quo Vadis-saken var tre år. Her ble riktignok avgjørelsen til nemnden påklaget, og klagebehandlingen tok ett ekstra år.

Forslag til tiltak:

Saksbehandlingstiden må reduseres vesentlig.

5.6.6. Dokumentasjon

En som fisker med garn og line vil kunne ha større vanskeligheter med å "bevise" at det er seismikk som er årsak til endring i fangstratene, ettersom han i dette tilfellet

vil observere en døgnendring. Dette til forskjell fra not og trål, hvor endringene kan observeres enten som atferdsendring eller redusert fangstrate per hal. Garn- og linefiskerne vil ikke ha samme mulighet til å forklare reduksjonen i fangst. Dette fører til at garn- og linefiskerne kan få et større økonomisk tap enn eksempelvis trålfiskeren.

Med utgangspunkt i beskrivelsen foretatt i kapittel 3.1 vil det for en stor del av flåten som for eksempel fisker i området Lofoten, Vesterålen og Troms II være vanskelig å flytte til andre områder, enten fordi disse områdene ikke egner seg for et garn-/linefiske eller det er så stor tetthet av redskap satt fra andre fartøy at det ikke er plass for nye fartøy.

Den dokumentasjon som fremlegges for et krav vil kunne være avgjørende både for det å nå frem med kravet og for saksbehandlingstiden. Et godt dokumentert krav vil kunne gi kortere saksbehandlingstid og mindre risiko for at ekstra tid går

med til klagebehandling. Det inngår ikke i arbeidsgruppens mandat å gi føringer for bevisvurderingen, verken hva som er egnet som bevis eller hvilken vekt de skal tillegges. Dette er vurderinger som tilligger erstatningsnemnda. Det må imidlertid legges til grunn at den dokumentasjon som tilbys for å underbygge et krav er så detaljert som mulig. Særlig vil loggbøker og sluttsedler være relevant dokumentasjon. Springdata/AIS-data vil også kunne gi viktige opplysninger dersom slike finnes. Statistikk fra Fiskeridirektoratet og salgslagene er relevant, men vil kunne ha en feilmargin med hensyn til lokasjon og spesifisert på fartøynivå.

Det understrekes at det ovenstående ikke er ment som en uttømmende oversikt over relevant dokumentasjon. Dette må vurderes konkret fra sak til sak. Arbeidsgruppen tar heller ikke stilling til hvilken vekt fremlagt dokumentasjon skal tillegges.

Kapittel 6 Kompensasjons-/frikjøpsordning

6.1 Innledning

Beslutningen om at Oljedirektoratet skal gjennomføre seismiske undersøkelser i de uåpnede områdene Nordland VII og Troms II er fattet av Stortinget. Formålet med innsamlingen er å styrke kunnskapsgrunnlaget om geologien i området til oppdateringen av forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten i 2010.

Forholdene i områdene Nordland VII og Troms II er spesielle. Kontinentalsokkelen er smal, og fiskeflåten som opererer i området består primært av kystfartøy. Kystfartøyene har mindre aksjonsradius enn havflåten, og har derfor mindre fleksibilitet med hensyn til hvilke områder fisket kan foregå fra.

I området er det kontinuerlig fiskeriaktivitet, men aktivitetsnivået varierer gjennom året. Det har blitt stilt spørsmål ved om det i dette området er mulig å finne et tidsrom for seismiske undersøkelser som ikke vil påvirke lokale fiskerier negativt. På denne bakgrunn er det blitt lansert forslag om å innføre en kompensasjons-/frikjøpsordning for de berørte områder. En slik kompensasjons-/frikjøpsordning innebærer at det ikke vil være anledning til å utøve fiske i de aktuelle områder i de perioder Oljedirektoratet skal samle inn seismikk, mot at det ytes en kompensasjon til berørte fiskere.

En årsak til at det kan være vanskelig å kombinere fiskeri- og seismikkaktivitet i området, er at fisken kan skremmes vekk av seismikkskytingen. Det er enighet om at seismiske innsamlinger kan ha skremmeeffekt på fisk. Hvor stor denne skremmeeffekten er, er det imidlertid usikkerhet omkring, da skremmeeffekten vil variere blant annet med art og topografi.

På grunn av pågående fiske og faststående bruk, kan det stilles spørsmål ved om det

vil bli vanskelig å samle inn seismikk i det omfang Stortinget har bestemt. Det kan lett oppstå situasjoner der seismikkfartøyet vil måtte vike for fiskefartøyer, noe som vil gjøre innsamlingen mindre effektiv.

Norges Fiskarlag satte derfor frem til vurdering et forslag om en kompensasjons-/frikjøpsordning. De satte som ramme for sitt forslag at de seismiske undersøkelsene bare skal foregå i et begrenset tidsrom i den perioden av året hvor det forventes lavest fiskeriaktivitet. I denne perioden vil de aktuelle områder bli stengt for fiskeriaktivitet, mot at fiskerne kompenseres for tapet de påføres. Tanken er at innsamlingen kan foregå raskere og mer effektivt dersom det ikke er fiskeriaktivitet i områdene.

Det ble også understreket fra Norges Fiskarlag at en kompensasjons-/frikjøpsordning bare er aktuell i forbindelse med Oljedirektoratets innsamlinger i dette området. Dersom området eventuelt skulle bli åpnet for kommersiell virksomhet, vil de ikke kunne støtte en slik kompensasjons-/frikjøpsordning i dette området. En kompensasjons-/frikjøpsordning er heller ikke aktuell andre steder på norsk sokkel.

6.2 Forslag til innhold i en eventuell kompensasjons-/frikjøpsordning

En mulig kompensasjons-/frikjøpsordning vil kunne utformes på ulike måter. Arbeidsgruppen har utarbeidet et forslag til en slik ordning som gjennomgås nedenfor.

Område og tidsperiode

I henhold til dette forslaget defineres det først et område og et tidsrom som skal omfattes av kompensasjons-/frikjøpsordningen. Norges Fiskarlag har lagt til grunn at det bare er aktuelt med en kompensasjons-/frikjøpsordning i den perioden på året da fiskeriaktiviteten i

området er på sitt laveste, konkret er det foreslått en seks ukers periode som dekker juli måned pluss en uke i hver retning. Hvilke områder som skal omfattes av ordningen må fastsettes ut fra i hvilke områder Oljedirektoratet har behov for å kunne foreta innsamlinger uforstyrret.

Samlet økonomisk ramme

Med utgangspunkt i det område og det tidsrom som skal omfattes av kompensasjons-/frikjøpsordningen, kan det beregnes en total økonomisk ramme for kompensasjonsutbetalingene. Fastsettelse av en samlet ramme for kompensasjon vil bidra til forutsigbarhet og ryddighet i gjennomføringen av ordningen. En slik ramme kan fastsettes ut i fra gjennomsnittlig fangstverdi i en forutgående grunnlagsperiode i det aktuelle tidsrom og område. Grunnlagsperioden kan for eksempel være tre år. Det mest hensiktsmessige synes å være at den økonomiske rammen baseres på opplysninger om samlet fangstverdi og deltakelse i de aktuelle fiskerier, områder og tidsrom. Slik statistikk utarbeides av Fiskeridirektoratet og salgslagene. Grunnet usikkerhet rundt fangstdata fra de eksakte områder må beregningen av den totale økonomiske rammen for kompensasjonsordningen til en viss grad baseres på skjønn.

Når fisket som følge av frikjøp ikke blir gjennomført, spares kostnader – for eksempel kostnader til drivstoff. For disse sparte kostnadene gjøres det fratrukk, slik at den totale økonomiske ramme vil være gjennomsnittlig fangstverdi minus sparte kostnader. Det kan vanskelig fremskaffes eksakt informasjon om kostnadene knyttet til de aktuelle fiskeriene, følgelig må størrelsen på de sparte kostnadene fastsettes skjønnsmessig. Fiskeridirektoratets lønnsomhetsundersøkelse vil imidlertid kunne være en kilde til slik informasjon. Kompensasjonsutbetalingene foretas innenfor den fastsatte rammen.

Tilhørighet

Kompensasjon utbetales til fartøy som kan dokumentere tilhørighet til de fiskefelt som faller inn under ordningen. Fartøy som kan dokumentere aktivitet i det definerte området og aktuelt tidsrom i hele grunnlagsperioden og generell fiskeriaktivitet i inneværende år, er aktuelle som mottakere av kompensasjon.

Fremsettelse av krav

Det foreslås at det settes en rimelig frist for fremsettelse av krav. Formålet med en slik frist er å sikre en samlet og rettferdig behandling av kravene, og at behandlingen blir effektiv slik at utbetalingene kan skje raskt. Som vedlegg til kravet må det legges ved dokumentasjon for verdi av egen fangst i det aktuelle området og tidsrom i grunnlagsperioden, fratrukket sparte kostnader ved at fisket ikke ble gjennomført.

Den dokumentasjon som fremmes for å underbygge et krav må være så detaljert som mulig. Særlig vil loggbøker og sluttседler være relevant. Sporingsdata/AIS-data vil videre kunne gi viktige opplysninger om tilstedeværelse dersom slik finnes. Generell landingsstatistikk fra Fiskeridirektoratet og salgslagene vil i mindre grad være relevant, men kan benyttes til å dokumentere at fartøyet faktisk har drevet fiske i det aktuelle område og tidsrom.

Fordeling av kompensasjon

Etter at fristen for å fremsette krav er utløpt og samtlige krav har kommet inn, behandles kravene. Kravene sjekkes opp mot fremlagt dokumentasjon, jf. ovenfor, og utbetaling skjer innenfor den totale økonomiske rammen.

Administrering av ordningen

Administrering av ordningen har ikke vært diskutert i arbeidsgruppen og dette må avklares av myndighetene før en eventuell kompensasjons-/frikjøpsordning trer i kraft. I denne sammenheng må det blant

annet utredes hvilke administrative kostnader en slik ordning medfører. Kravene behandles av en nemnd. Nemnden ledes av en representant som fyller kravene til dommer, jf. nemnden for erstatningsordningen. Fiskeridirektoratet, fiskeriorganisasjonene og Oljedirektoratet bør gis anledning til å delta i en slik nemnd. Det må tilstrebes at nemnden har kapasitet til å behandle kravene innen utløpet av samme år som seismikkinnsamlingen har foregått, slik at kompensasjonen utbetales i rimelig tid etter at tapet har oppstått. Det bør være klageadgang, etter samme system som dagens erstatningsordning.

6.3 Noen prinsipielle spørsmål

6.3.1 Sameksistens

En kompensasjons-/frikjøpsordning kan virke konfliktdependende og medvirke til at Oljedirektoratets seismikkinnsamlinger kan foregå raskt og effektivt. Helt fra oljevirkksomheten startet på slutten av 1960-tallet, har det imidlertid vært et hovedmål for myndighetene å få til en hensiktsmessig sambruk av havet. Det er derfor ikke et spørsmål om enten fisk eller olje, men heller at begge næringer skal kunne utøve sin virksomhet. Dette innebærer at begge næringene har måttet tilpasse seg hverandre. Denne tilnærmingen kan gi den beste samfunns-/samfunnsøkonomiske løsningen ved at begge næringer får gjennomført sine aktiviteter.

En kompensasjons-/frikjøpsordning der en av næringene kjøpes ut, vil være et nytt element i forvaltningen av våre havområder.

6.3.2 Kompensasjons-/frikjøpsperioden kan ikke dekke hele tidsbehovet for innsamlingene

Oljedirektoratet har meldt inn at de i utgangspunktet har behov for å kunne samle inn seismikk i perioden 15. mai til 14. september i 2008. Dette er en periode på fire måneder. Oljedirektoratet ønsker å

gjennomføre en stor del av innsamlingene i 2008 slik at minst mulig må overføres til 2009. Dette for å sikre at man har det tilstrekkelige kunnskapsgrunnlaget for oppdateringen av forvaltningsplanen i 2010.

De rammer som er trukket opp for kompensasjons-/frikjøpsordningen tilsier at kompensasjons-/frikjøpsperioden begrenses til om lag seks uker midt på sommeren. Innsamlingen til Oljedirektoratet kan gjennomføres mer effektivt dersom det ikke er fiskeriaktivitet i det aktuelle området. Men selv uten fiskeriaktivitet er likevel seks ukers innsamling i 2008 og 2009 for lite til å gjennomføre de undersøkelser som Oljedirektoratet er pålagt å gjennomføre.

6.3.3 Er seismikkinnsamling og fiske uforenelige aktiviteter?

Oljedirektoratet samlet sommeren 2007 inn 2615 km 2D-seismikk. Dette er vesentlig mindre enn den innsamlingen som er planlagt for 2008. Fjorårets innsamling foregikk imidlertid ifølge Oljedirektoratet uten store problemer og konflikter med fiskeriaktiviteten.

Oljedirektoratet planlegger innsamling i et stort område, men disse innsamlingene vil ikke foregå i hele området til enhver tid. I store deler av perioden vil det være områder som ikke berøres av seismikkinnsamlingen. Når innsamlingen for eksempel skjer nord i Nordland VII, vil fiske kunne foregå uhindret sør i området. Imidlertid kan fiskefartøyene i området ha en begrenset aksjonsradius, og deres muligheter til å oppsøke fiskefelt som ikke berøres av seismikkinnsamlingen må derfor sees i sammenheng med dette.

I tillegg til det fysiske beslaget som et seismikkfartøy gjør på et område, er det enighet om at seismikkinnsamling kan ha skremmeeffekt på fisk, og dermed i praksis beslaglegge større områder. Det er likevel usikkerhet om i hvor stor grad fisket vil bli

påvirket. Det kan derfor vanskelig konkluderes at seismikkinnsamlingen vil føre til at det ikke vil være kommersielt grunnlag for å drive fiske i noen deler av området i den aktuelle perioden.

6.3.4 Dokumentasjon

Det forutsettes å ta utgangspunkt i Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister for å fastsette samlet økonomisk ramme for ordningen. Som beskrevet i kapittel 3.4 er disse dataene imidlertid ikke eksakte. Dersom man for eksempel velger å innføre en kompensasjons-/frikjøpsordning i det foreslåtte 3D-området, vil dette berøre deler av flere ulike lokasjonsområder. Det er altså ikke mulig å dokumentere nøyaktige fangstdata på lokasjonsnivå. Det vil således være en mulighet for at det kan fremmes uriktige krav. Ved en erstatningsordning, der krav fremmes i etterkant av at man opplever å bli berørt av seismikkinnsamlingen, vil det være lettere å kontrollere at kravet er reelt.

Hvilke krav som skal stilles som dokumentasjon for tilhørighet og verdi av potensiell tapt fangst kan enten fastsettes sjablongmessig i den nærmere utredningen av en kompensasjonsordning eller følge de samme prinsippene som for behandling etter vanlige erstatningsrettslige regler, der loggbøker og sluttседler normalt vil være av sentral betydning.

6.4 Gjennomføring

En kompensasjons-/frikjøpsordning som innebærer at fiskefelt stenges for fiskeriaktivitet, reiser viktige prinsipielle spørsmål, blant annet stenging av fiskefelt, håndhevelse, størrelse på kompensasjon og hvem som skal ha krav på kompensasjon.

Stenging av fiskefelt er et inngripende tiltak, som griper inn i fiskernes og allmennhetens rettigheter. Inngrep i borgernes rettigheter må fremgå av lov, og det er arbeidsgruppens vurdering at en kompensasjons-/frikjøpsordning må hjemles i lov. For at en kompensasjons-/frikjøpsordning skal kunne gjennomføres må det således, i tillegg til at selve ordningen hjemles i lov, sørges for hjemmelsgrunnlag for å stenge fiskefeltet. I tillegg må gjeldende erstatningsregler i petroleumsloven endres slik at krav om erstatning etter disse reglene avskjæres for områder som omfattes av kompensasjons-/frikjøpsordningen.

Det må først utarbeides forslag til lovendring, og deretter må forslaget på høring. Etter at høringsuttalelsene har kommet inn, må departementet lage et endelig lovforslag, som legges frem for regjeringen. Dersom man legger normal saksbehandlingstid og ordinære høringsfrister til grunn, vil det kreve en fem-seks måneders saksbehandlingsprosess før en slik lovendring kan legges frem for Stortinget.

Kapittel 7 Økonomiske og administrative konsekvenser

7.1 Finansiering av erstatningsordningen

Dagens erstatningsordning finansieres over Fiskeri- og kystdepartementets budsjett, der den posteres over kap. 1050 post 74 Erstatninger. Ubenyttet bevilgning kan overføres til neste års budsjett dersom den ikke brukes opp. Årlig bevilgning på posten ligger på omlag 2,2 millioner kroner. I tillegg er det på grunn av lave utbetalinger de senere år (rundt 200-400.000 kroner årlig¹⁶) overført rundt 4,2 millioner kroner til neste budsjettår¹⁷. Disponibelt beløp for 2008 er derfor om lag 6,4 millioner kroner. Begrunnelsen for å opprettholde nivået og overføre ubenyttede midler er at det kan skje større utbetalinger/erstatninger.

Innenfor dagens erstatningsordning på kap. 1050 post 74 er det dermed et langsiktig handlingsrom for å øke de årlige erstatningsutbetalingene med i underkant av 2 millioner kroner innenfor gjeldende bevilgninger, dvs. opp til dagens bevilgningsnivå på 2,2 millioner kroner. I tillegg vil det i en overgangsperiode også være mulig å disponere overførte midler på om lag 4,2 millioner kroner. Viser behovet seg å bli større enn dette, vil bevilgningen måtte økes.

7.2 Finansiering av en eventuell kompensasjons-/frikjøpsordning

7.2.1 Finansieringskilde

Det må vurderes om finansieringen av en eventuell kompensasjonsordning bør samordnes med den eksisterende

¹⁶ Post 74 omfatter utgifter knyttet til forskudd på erstatning i forbindelse med redskapskollisjoner (trålernemnder), erstatninger for tapte fiskefelt og kompensasjon for tapt fangsttid ved lokalisering, opptak og ilandbringelse av skrot som ikke stammer fra oljevirkosomheten.

¹⁷ Summen av de siste to års bevilgning kan overføres.

erstatningsordningen, eller at det lages en egen finansieringsløsning.

7.2.2 Potensielle kostnader ved en slik ordning

Fiskeridirektoratet har fremskaffet tallmateriale for verdien av fangst som landes i den foreslåtte seksukersperioden i hele området hvor Oljedirektoratet planlegger innsamlinger, jf. rødskravert område i figur 3.1, og for det området hvor Oljedirektoratet planlegger innsamling av 3D-seismikk, jf. blå boks i figur 3.1. Tabeller for dette er vedlagt i vedlegg 2 (tabell 7.1-7.26).

Som diskutert i rapporten, er det de mindre kystfartøyene som fisker med konvensjonelle redskap som har minst anledning til å flytte seg/søke fisk andre steder hvis det er seismikkfartøy til stede i nærheten av deres fiskefelt. Langt de fleste av fiskerne i området tilhører denne gruppen, jf. tabell 7.1-7.3 i vedlegg 2. Vi har for illustrasjonsformål sett på to verdier, både for alle fiskere med registrert fangst i området, og for fiskere som bruker konvensjonelle redskaper.

Hvis man ser på hele området i perioden siste uke i juni - første uke i august, er det de siste tre år i gjennomsnitt landet fangst for en verdi av 20 millioner kroner fra fartøy som fisker med konvensjonelle redskap. Tar man med not- og trålfiske, er gjennomsnittlig fangstverdi de siste tre år 28 millioner kroner.¹⁸

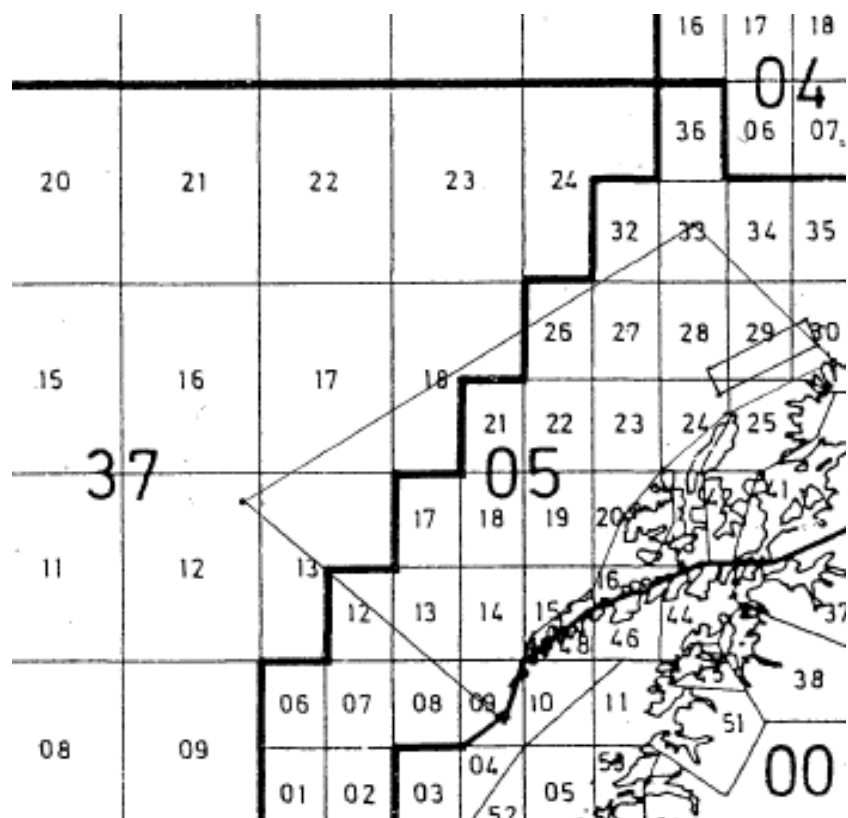
For 3D-området er det i samme periode landet fangst fra fartøy med konvensjonelle fiskeredskaper for 6,7 millioner kroner i gjennomsnitt, mens for alle redskaper er gjennomsnittlig fangstverdi 10,2 millioner kroner.¹⁹

¹⁸ Jf. tabell 7.11-7.13 i vedlegg 2

¹⁹ Jf. tabell 7.24-7.26 i vedlegg 2

Når det gjelder 3D-området, har Fiskeridirektoratet her regnet med fangst fra lokasjonene 24, 25, 28, 29 og 30 i hovedområde 05. Imidlertid er hoveddelen av 3D-området i lokasjon 29, og er bare så

vidt innom lokasjon 24, 25 og 28, jf. figur 7.1. Tallene kan derfor virke uforholdsmessig store sammenlignet med tallene for hele området.

Figur 7.1 Område for Oljedirektoratets innsamlinger inntegnet i Fiskeridirektoratets kart for hovedområde og lokasjoner

Kapittel 8 Oppsummering og vurderinger

8.1 Innledning

Arbeidsgruppen, bestående av medlemmer fra Olje- og energidepartementet, Norges Fiskarlag, Norges Kystfiskarlag, Fiskeri- og kystdepartementet, Oljedirektoratet og Fiskeridirektoratet har i perioden november 2007- mars 2008 avholdt seks møter. I tråd med mandatet har gruppen beskrevet hvilke innsamlinger Oljedirektoratet har behov for å gjennomføre i 2008 og 2009, og det er kartlagt hvilke fiskerier som kan bli berørt av innsamlingen. Videre har arbeidsgruppen gjennomgått dagens regelverk og praksis for seismiske undersøkelser og forholdet til fiskeriene.

Arbeidsgruppen har også sett på hvordan fiskere kan få dekket mulige tap som følge av Oljedirektoratets innsamlinger. I denne forbindelse har gruppen sett på dagens erstatningsordning og kommet med forslag til tiltak for å forbedre ordningen. Gruppen har også utarbeidet et forslag til hvordan en mulig kompensasjons-/frikjøpsordning kan utformes.

I dette kapittelet vurderes de to ordningene opp mot hverandre, og arbeidsgruppen kommer med sine anbefalinger.

8.2 Kompensasjons-/frikjøpsordning eller erstatningsordning?

8.2.1 Fordeler og ulemper ved de to ordningene

Både kompensasjons-/frikjøpsordningen og dagens erstatningsordning har sine fordeler. Hovedfordelen med kompensasjons-/frikjøpsordningen er at seismikk-innsamlingen kan gjennomføres uten hensyn til fiskeriaktiviteten. Dette kan legge til rette for en rask og effektiv innsamling. Kostnadene ved seismikk-innsamlingen kan reduseres, for eksempel utgifter til leie av fartøy, og seismikk-fartøyet vil raskere være ute av fiske-

feltene. En kompensasjons-/frikjøpsordning kan dessuten virke konflikt-dempende, hvis ordningen aksepteres av alle parter.

Erstatningsordningen har den fordel at den legger opp til at begge næringer, gjennom gjensidige tilpasninger, skal kunne utøves. Ingen aktiviteter stenges ute og eksisterende rettigheter opprettholdes. Verdiskaping både fra fiskerivirksomheten og petroleumsvirksomheten realiseres. Der dette oppnås vil det kunne gi den beste samfunnsøkonomiske løsningen. Dette er i tråd med ideen om sameksistens mellom de to næringene.

Samtidig som det er fordeler ved begge ordningene, er det også ulemper. Erstatningsordningen legger opp til at begge aktiviteter skal kunne utøves. Et resultat av dette er at eventuelle interesse-motsetninger mellom fiskeriaktiviteten og Oljedirektoratets seismikk-innsamling vil måtte håndteres ute på fiskefeltet.

En kompensasjons-/frikjøpsordning vil være en prinsipielt ny ordning, og vil kreve mye ressurser både av de som omfattes av ordningen og de som skal administrere ordningen. Det kan bli krevende å bringe til veie god dokumentasjon både når den totale økonomiske rammen skal fastsettes (jf. kapittel 6.2 og 6.3), og når krav fremmes og skal etterprøves. Det vil også være en ulempe at noen fiskere som faktisk får et økonomisk tap som følge av seismikk-innsamlingen, vil falle utenfor ordningen.

8.2.2 Vurderinger av kompensasjons-/frikjøpsordningen

Forslaget fra Norges Fiskarlag bygget opprinnelig på informasjon om at Oljedirektoratets seismikk-innsamling kunne gjennomføres i løpet av en relativt kort periode midt på sommeren. Det var på denne bakgrunn at det ble fremmet forslag

om å vurdere en ordning med kompensasjon til fiskerne for frikjøp av et område for Oljedirektoratets seismikkinnsamlinger i Nordland VII og Troms II i 2008 og 2009, i en begrenset periode, på den tiden av året når fiskeriaktiviteten i området er på det laveste.

Olje- og energidepartementet mente dette var et godt initiativ som burde vurderes grundig. I brev til Stortinget 20. juni 2007 skrev olje- og energiminister Odd Roger Enoksen:

”Jeg har i den senere tid registrert at det fra fiskerihold er uttrykt bekymring for de negative virkningene Oljedirektoratets seismikkinnsamling kan få for lokale fiskere i området. Til tross for at det allerede finnes et system hvor fiskere kan søke om erstatning, ønsker jeg på bakgrunn av disse reaksjonene å foreta en gjennomgang av de konsekvensene seismikkinnsamlingen vil medføre for berørte fiskere i disse spesielt viktige områdene for fiskerivirksomheten.

Som en del av en slik gjennomgang vil jeg vurdere om det er behov for å kompensere fiskere som lider et økonomisk tap som følge av seismikkinnsamlingen. Resultatene av en slik gjennomgang skal være klare før neste års innsamling av seismikk.”

Arbeidsgruppens gjennomgang av Oljedirektoratets behov for seismikkinnsamling i 2008 viser imidlertid at omfanget av seismikkinnsamlingen vil bli vesentlig større enn det som ble lagt til grunn for forslaget.

Oljedirektoratets plan for inneværende år er å samle inn seismikk i en fire måneder lang periode, fra 15. mai til 14. september. Dette skyldes blant annet at Oljedirektoratet fikk gjennomført langt mindre innsamling i 2007 enn planlagt, samt at Oljedirektoratet ønsker å gjennomføre mest mulig av innsamlingen i inneværende sesong, for å sikre at de får gjennomført den nødvendige kunnskapsinnhenting

før oppdateringen av forvaltningsplanen i 2010.

Når det ligger an til at Oljedirektoratet vil ha aktivitet i området i en betydelig lengre periode enn det som opprinnelig ble forstått som nødvendig, er forutsetningene for forslaget dermed vesentlig endret. Over en fire måneders periode fra 15. mai til 14. september vil langt større fiskeriaktiviteter bli berørt av en kompensasjons-/frikjøpsordning enn om seismikkinnsamlingen kunne gjennomføres i en seks ukers periode i juli pluss to uker.

Norges Kystfiskarlag skriver videre i et innspill til arbeidet 7. februar 2008:

”Norges Kystfiskarlag [går] ikke inn for en kompensasjonsordning.

Norges Kystfiskarlag mener at dagens regelverk, slik vi har forstått det, gir fisket en førsterett til områdene. Når reglene blir brutt fra seismikkfartøyene, og fisket blir umuliggjort eller vesentlig vanskeliggjort, mener vi at samtidig som det skal vurderes erstatning, også må vurderes sanksjoner mot seismikkfartøy eller operatør. Dette for å forhindre at også dagens ordning blir en form for frikjøp.”

Arbeidsgruppen har beskrevet hvordan en kompensasjons-/frikjøpsordning kan gjennomføres, jf. kapittel 6. Gruppen har i gjennomgangen kommet til at en ny kompensasjons-/frikjøpsordning reiser spørsmål av en slik prinsipiell karakter at en reform av denne type vil kreve lovendringer.

Dersom normal saksbehandlingstid legges til grunn vil det ta fem-seks måneder før et forslag til lov eller lovendring kan legges frem for Stortinget. Selv om det kuttes ned på høringsfrister og saksbehandling, fremstår det som vanskelig å få vedtatt en slik ordning i Stortinget før sommeren.

Basert på en samlet vurdering og særlig på bakgrunn av ovenstående momenter, vil

arbeidsgruppen ikke anbefale at det innføres en kompensasjons-/frikjøpsordning for Oljedirektoratets planlagte seismikkinnsamlinger i Nordland VII og Troms II.

8.2.3 Vurderinger av erstatningsordningen

Arbeidsgruppen har vurdert om dagens erstatningsordning er god nok for å sikre fiskeriaktivitetene ved mulige tap forårsaket av de pålagte seismikkinnsamlingene til Oljedirektoratet.

Gruppen vil ikke konkludere med at ordningen ikke er god nok. Én sak om krav om erstatning for beslag av fiskefelt som følge av seismikkinnsamlinger har vært prøvet – et annet sted på norsk sokkel – og den resulterte i erstatning for fisker.²⁰ Om ordningen er tilstrekkelig for å dekke eventuelle tap som følge av Oljedirektoratets forestående seismikkinnsamlinger i Nordland VII og Troms II på en god måte kan bare fastslås gjennom praksis.

Arbeidsgruppen har imidlertid identifisert forbedringsmuligheter ved denne ordningen og har forslag til tiltak som kan bidra til en slik forbedring:

1. Oljedirektoratets seismikkinnsamling er den første petroleumsvirksomhet i Nordland VII og Troms II, og erstatningsordningen antas å være mindre kjent. Det foreslås at Oljedirektoratet informerer om ordningen på informasjonsmøtene som skal holdes i forkant av innsamlingene, både om når fiskere kan kreve erstatning og hvordan en skal gå frem for å gjøre dette. Informasjon om erstatningsordningen bør også gjøres tilgjengelig på internettsidene til Oljedirektoratet, Fiskeridirektoratet, Norges Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag.

2. Erstatningsordningen kan gjøres mer tilgjengelig. Arbeidsgruppen går inn for at det utarbeides et skjema som gjør det enklere å fremme krav, slik som forutsatt i forskriftens § 6. Skjemaet bør være innom alle erstatningsbetingende vilkår, og bør ha korte forklaringer til hvert punkt. Det bør også gis veiledning om hva slags dokumentasjon som kan være relevant for å underbygge et krav.
3. Saksbehandlingstiden i erstatningsaker bør reduseres vesentlig. Behandlingen av det ene erstatningskravet om beslagleggelse av fiskefelt som følge av seismikkinnsamling som er behandlet tok tre år.

8.3 Arbeid med nye rutiner og endret regelverk

Oljedirektoratet og Fiskeridirektoratet har nedsatt en felles arbeidsgruppe som skal foreta en gjennomgang av problemstillinger knyttet til sameksistens mellom fiskeri- og oljenæringen, jf. omtale i kapittel 4.5. Problemstillinger knyttet til saksflyt og regelverk for gjennomføring av seismiske innsamlinger på norsk sokkel skal gjennomgås. Blant elementene som vurderes er ansvarsforholdet mellom etatene, saksflyten for meldinger, høringsuttalelser og kunngjøringer, ordningen med fiskerikyndig person, forebygging av konflikter, konkretisering av regelverket og sanksjoner i forhold til regelverksbrudd.

Dette arbeidet adresserer en rekke av de viktige problemstillingene knyttet til forholdet mellom fiskeriaktivitet og seismikkaktivitet. Gruppens rapport med forslag til tiltak skal legges frem 1. april i år. Tiltakene som legges frem vil kunne bidra til å redusere potensialet for interessemotsetninger mellom seismikkfartøy og fiskefartøy.

²⁰ Erstatningssak "Quo Vadis", behandlet av nemnda 15. desember 1999.

8.4 Konklusjon

Gruppen vil ikke foreslå at det innføres en kompensasjons-/frikjøpsordning for Oljedirektoratets planlagte seismikkinnsamlinger i Nordland VII og Troms II.

Gruppen foreslår at forbedringsforslagene til dagens erstatningsordning – om veiledning og skjema for fremsettelse av erstatningskrav, informasjonstiltak og raskere saksbehandling – gjennomføres.

Gruppen vil vise til arbeidet med nye rutiner og endret regelverk i regi av Oljedirektoratet og Fiskeridirektoratet. Dette arbeidet adresserer svært viktige problemstillinger knyttet til interesse-motsetninger mellom fiskeri- og seismikk-aktivitet, og det er viktig at man finner gode løsninger på disse problemstillingene. Dette kan også bidra positivt til gjennomføringen av Oljedirektoratets seismikk-innsamlinger i Nordland VII og Troms II.

Vedlegg 1 figurer

Fig. 3.2. Angitt i Fiskeridirektoratets kart for hovedområde og lokasjoner

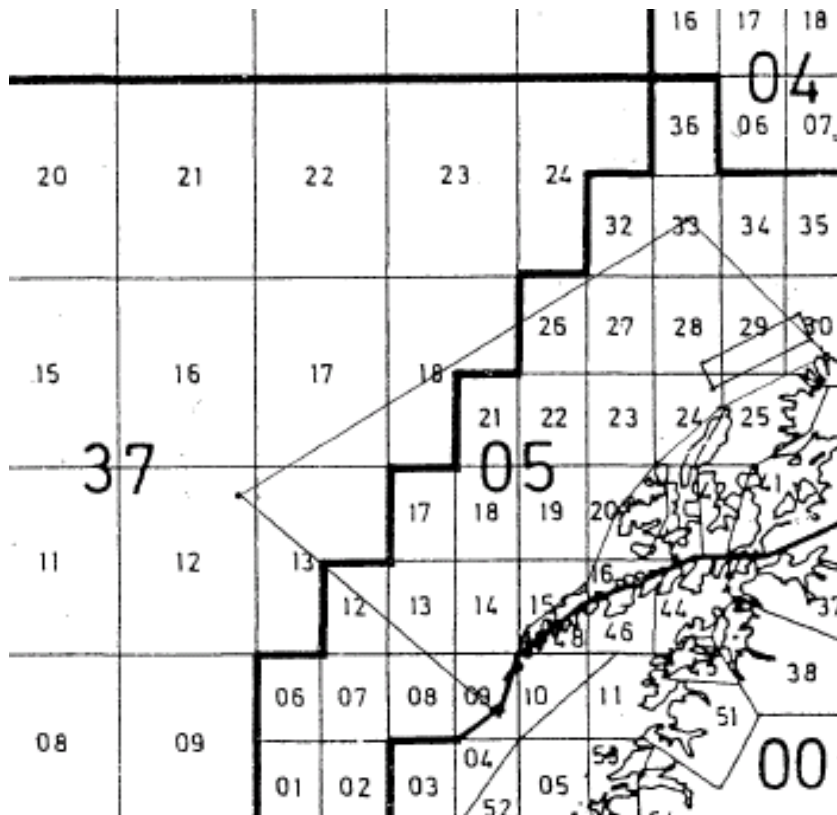
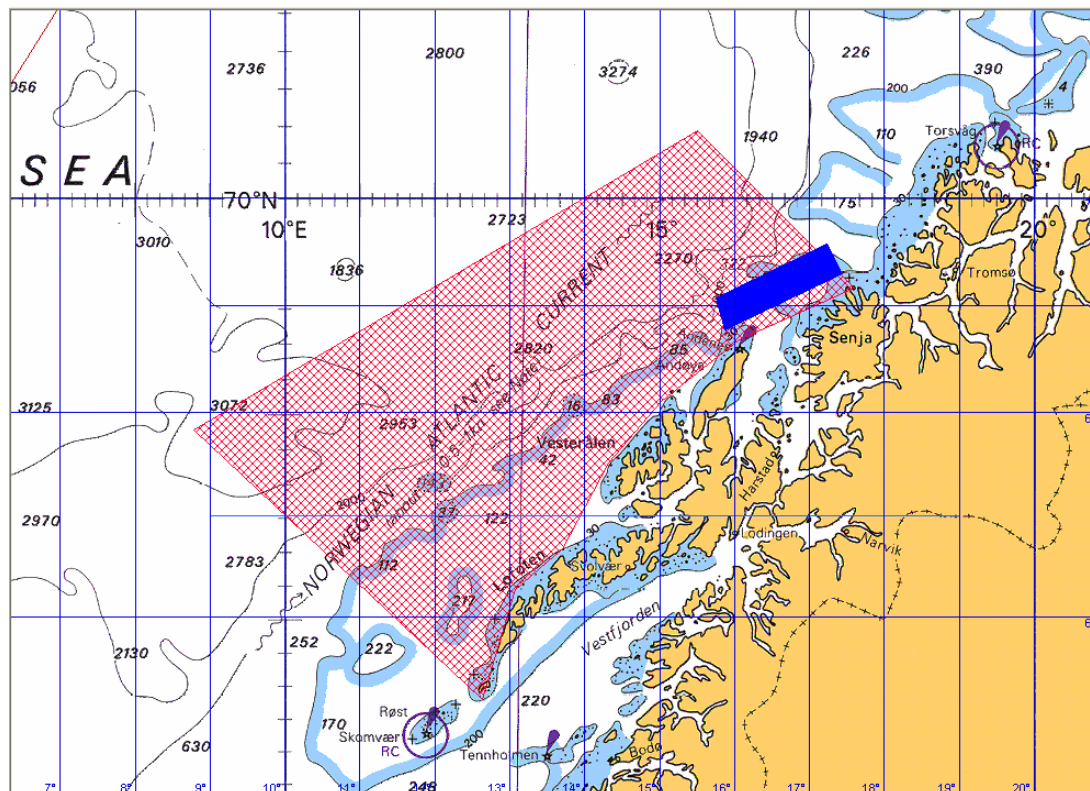

Fig. 3.3. Angitt i Fiskerikart med lokasjonsområder inntegnet

Vedlegg 2 tabeller

Tabeller til kapittel 3:

- **Fartøyantall**

Tabell 3.1. Fangstår 2005 og landingsperiode 15.5 – 14.9

Fylkesvis	Lengdegruppe			Totalt
	3- 14,99 meter	15 - 27,99 meter	28 meter og over	
Finnmark	12	3	3	18
Troms	248	26	2	276
Nordland	351	96	5	452
Trøndelag	6	3		9
Møre og Romsdal	6		3	9
Øvrige ²¹	9	2	1	12
Totalt	632	130	14	776

Tabell 3.2. Fangstår 2006 og landingsperiode 15.5 – 14.9

Fylkesvis	Lengdegruppe			Totalt
	3- 14,99 meter	15 - 27,99 meter	28 meter og over	
Finnmark	15	4		19
Troms	217	28	1	246
Nordland	332	116	9	457
Trøndelag	5	1		6
Møre og Romsdal	6	2		8
Øvrige	6	2	1	4
Totalt	581	153	11	745

Tabell 3.3. Fangstår 2007 og landingsperiode 15.5 til 14.9

Fylkesvis	Lengdegruppe			Totalt
	3- 14,99 meter	15 - 27,99 meter	28 meter og over	
Finnmark	10	3	4	17
Troms	220	23	1	244
Nordland	320	98	3	420
Trøndelag	4			4
Møre og Romsdal	3		9	12
Øvrige	7		4	5
Totalt	565	124	21	708

²¹ Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland, Agder/Østlandet

- Oppfisket kvantum

Tabell 3.4. Landet fangstmengde (tonn rund vekt) for hele året (1.1 – 31.12)

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Konvensjonell	57 433	59 979	64 064	181 476
Not	111 584	286 972	207 763	606 319
Trål	21 763	26 226	25 270	73 260
Annet	40	165	61	266
Totalt	190 820	373 341	297 159	861 320

Tabell 3.5. Landet fangstmengde (tonn rund vekt) for perioden 15.5 – 14.9

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Konvensjonell	6 978	8 363	8 790	24 130
Not	252	1 418	2 447	4 117
Trål	2 485	1 623	3 751	7 858
Annet	40	163	54	257
Totalt	9 754	11 566	15 042	36 362

Tabell 3.6. Landet fangstmengde 2005 (tonn rund vekt)

Redskap	Landingsmåned					Totalt 2005
	MAI	JUNI	JULI	AUGUST	SEPTEMBER	
Konvensjonell	358	2 801	523	2 871	424	6 978
Not	53	91			108	252
Trål	259	120	1 033	537	536	2 485
Annet	34	6				40
Totalt	704	3 018	1 556	3 409	1 067	9 754

Tabell 3.7. Landet fangstmengde 2006 (tonn rund vekt)

Redskap	Landingsmåned					Totalt 2006
	MAI	JUNI	JULI	AUGUST	SEPTEMBER	
Konvensjonell	633	2 215	1 227	3 389	899	8 363
Not	53	287	362	476	240	1 418
Trål	265	384	337	206	431	1 623
Annet	55	108				163
Totalt	1 006	2 995	1 925	4 070	1 570	11 566

Tabell 3.8. Landet fangstmengde 2007 (tonn rund vekt)

Redskap	Landingsmåned					Totalt 2007
	MAI	JUNI	JULI	AUGUST	SEPTEMBER	
Konvensjonell	537	2 670	1 494	3 115	974	8 790
Not	373	1 018	926	99	31	2 447
Trål	1 292	414	246	195	1 603	3 751
Annet	3	32	10	10		54
Totalt	2 205	4 134	2 676	3 419	2 607	15 042

- Verdi av oppfisket kvantum

Tabell 3.9. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde for hele året (1.1 – 31.12)

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Konvensjonell	638 896	729 216	879 217	2 247 330
Not	375 092	864 882	546 088	1 786 062
Trål	174 259	169 189	170 418	513 867
Annet	1 170	4 964	1 787	7 921
Totalt	1 189 417	1 768 252	1 597 510	4 555 180

Tabell 3.10. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde for perioden 15.5 – 14.9

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Konvensjonell	74 907	91 757	96 040	262 704
Not	774	4 251	8 057	13 082
Trål	18 889	14 522	24 967	58 377
Annet	1 161	4 905	1 687	7 753
Totalt	95 731	115 434	130 751	341 916

Tabell 3.11. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde i 2005

Redskap	Landingsmåned					Totalt 2005
	MAI	JUNI	JULI	AUGUST	SEPTEMBER	
Konvensjonell	2 693	34 938	3 541	30 334	3 400	74 907
Not	122	252			400	774
Trål	2 475	734	8 035	3 914	3 730	18 889
Annet	981	180				1 161
Totalt	6 271	36 104	11 576	34 248	7 531	95 731

Tabell 3.12. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde i 2006

Redskap	Landingsmåned					Totalt 2006
	MAI	JUNI	JULI	AUGUST	SEPTEMBER	
Konvensjonell	5 491	29 713	10 359	38 885	7 309	91 757
Not	160	905	1 031	1 405	750	4 251
Trål	3 160	3 102	3 478	1 497	3 285	14 522
Annet	1 701	3 204				4 905
Totalt	10 513	36 923	14 869	14 787	11 343	115 434

Tabell 3.13. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde i 2007

	Landingsmåned					Totalt 2007
	MAI	JUNI	JULI	AUGUST	SEPTEMBER	
Redskap						
Konvensjonell	4 584	32 492	14 992	35 021	8 952	96 040
Not	1 199	2 926	2 906	327	699	8 057
Trål	12 665	4 130	2 585	2 655	2931	24 967
Annet	103	1 003	304	278		1 687
Totalt	18 551	40 551	20 787	38 281	12 582	130 751

- **Fisket fangstmengde i området**

Tabell 3.14. Fisket fangstmengde av torsketrålere i perioden 15.5 til 14.9 i årene 2005, 2006, 2007 (tonn rund vekt)

	Fangstmåned					Totalt
	MAI	JUNI	JULI	AUGUST	SEPTEMBER	
Fangstår						
2005	382	1 113	1 354	1 091	1 369	5 309
2006	649	800	717	639	718	3 523
2007	463	696	536	866	31	2 592
Totalt	1 494	2 609	2 607	2 596	2 118	11 424

Tabeller til kapittel 7:

2D-området

Med henvisning til undersøkelsesområde angitt av Oljedirektoratet er angivelsen overført til Fiskeridirektoratets kart for fangststatistikk, inndelt i hovedområde og lokasjoner. (Fig.2) Det påfølgende datamateriale er utarbeidet med basis i hovedområde 05 og lokasjoner 8,9,12,13,14,15,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,32,33 og 34 og hovedområde 37 og lokasjonene 12,13,17,18. I de tilfeller hvor ett og samme skrog har fisket med to forskjellige registreringsmerker i undersøkelsesperioden, har disse bare blitt telt opp som ett fartøy (tabell 1-3), men i tabeller som omfatter fangst og verdi har alle fartøy telt med (tabell 4-13).

- **Fartøyantall som har landet fiske fra 2D-området i perioden fra siste uken i juni til og med første uken i august i årene 2005-2007 fordelt på lengdegruppe og hjemmehørende fylke.**

Tabell 7.1. Fangstår 2005

Fylke	Lengdegruppe			Totalt
	3- 14,99 meter	15 - 28 meter	> 28 meter	
Finnmark	3	1	1	5
Troms	113	10		123
Nordland	207	54	5	266
Øvrige ²²	5	1		6
Totalt	328	66	6	400

Tabell 7.2. Fangstår 2006

Fylke	Lengdegruppe			Totalt
	3- 14,99 meter	15 - 28 meter	> 28 meter	
Finnmark	11	2		13
Troms	81	13	1	95
Nordland	199	72	3	274
Øvrige	8	2	1	11
Totalt	299	89	5	393

Tabell 7.3. Fangstår 2007

Fylke	Lengdegruppe			Totalt
	3- 14,99 meter	15 - 28 meter	> 28 meter	
Finnmark	3	2	2	7
Troms	86	10		96
Nordland	202	50	1	253
Øvrige	6		2	8
Totalt	297	62	5	364

²² Trøndelag, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland, Agder/Østlandet

- Oppfisket kvantum

Tabell 7.4. Landet fangstmengde (tonn rund vekt) for hele året (1.1 – 31.12)

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Konvensjonell	57 453	59 979	64 064	181 496
Not	111 698	286 972	207 763	606 433
Trål	23 922	26 226	25 603	75 751
Annet	40	165	61	266
Totalt	193 114	373 342	297 491	863 947

Tabell 7.5. Landet fangstmengde (tonn rund vekt) for perioden

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Konvensjonell	1 436	2 222	2 204	5 861
Not	68	821	1 034	1 923
Trål	1 243	337	421	2 001
Annet		8	23	31
Totalt	2 747	3 388	3 682	9 816

Tabell 7.6. Landet fangstmengde 2005 (tonn rund vekt) for perioden

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2005
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	250	523	662	1 436
Not	68			68
Trål	120	1 033	90	1 243
Totalt	439	1 556	752	2 747

Tabell 7. 7 Landet fangstmengde 2006 (tonn rund vekt) for perioden

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2006
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	421	1 227	573	2 222
Not	172	362	288	821
Trål		337	1	337
Annet	8			8
Totalt	601	1 925	862	3 388

Tabell 7.8. Landet fangstmengde 2007 (tonn rund vekt)

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2007
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	297	1 494	413	2 204
Not	75	926	33	1 034
Trål	174	246	1	421
Annet	13	10		23
Totalt	559	2 676	447	3 682

- **Verdi av oppfisket kvantum.**

Tabell 7.9. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde for hele året (1.1 – 31.12)

Redskap	Fangstår			Total
	2005	2006	2007	
Konvensjonell	639 036	729 223	879 217	2 247 477
Not	375 377	864 882	546 088	1 786 347
Trål	193 405	169 189	165 991	528 586
Annet	1 170	4 964	1 787	7 921
Total	1 208 988	1 768 259	1 593 083	4 570 330

Tabell 7.10. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde for perioden

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Konvensjonell	13 251	24 028	23 038	60 317
Not	189	2 398	3 233	5 820
Trål	9 435	3 506	4 582	17 523
Annet		224	692	915
Totalt	22 875	30 155	31 545	84 575

Tabell 7.11. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde i 2005

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2005
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	2 498	3 541	7 212	13 251
Not	189			189
Trål	728	8 035	672	9 435
Totalt	3 414	11 576	7 884	22 875

Tabell 7.12. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde i 2006

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2006
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	5 968	10 359	7 701	24 028
Not	542	1 031	824	2 398
Trål		3 478	28	3 506
Annet	224			224
Totalt	6 734	14 869	8 553	30 155

Tabell 7.13. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde i 2007.

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2007
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	2 810	14 992	5 237	23 038
Not	218	2 906	109	3 233
Trål	1 955	2 585	42	4 582
Annet	388	304		692
Totalt	5 371	20 787	5 387	31 545

3D-området

Med henvisning til undersøkelsesområde angitt av Oljedirektoratet er angivelsen overført til Fiskerdirektoratets kart for fangststatistikk, inndelt i hovedområde og lokasjoner. (Fig.2) Det påfølgende datamateriale er utarbeidet med basis i hovedområde 05 og lokasjoner 24,25,28,29 og 30. I de tilfeller hvor ett og samme skrog har fisket med to forskjellige registreringsmerker i undersøkelsesperioden, har disse bare blitt telt opp som ett fartøy (tabell 1-3), men i tabeller som omfatter fangst og verdi har alle fartøy telt med (tabell 4-13).

- **Fartøyantall som har landet fiske fra 3D-området i perioden fra siste uken i juni til og med første uken i august i årene 2005-2007 fordelt på lengdegruppe og hjemmehørende fylke.**

Tabell 7.14 Fangstår 2005

Fylke	Lengdegruppe			Totalt
	3- 14,99 meter	15 - 28 meter	> 28 meter	
Finnmark	1			1
Troms	113	9		122
Nordland	63	19	1	83
Øvrige ²³	2			2
Totalt	179	28	1	208

Tabell 7.15 Fangstår 2006

Fylke	Lengdegruppe			Totalt
	3- 14,99 meter	15 - 28 meter	> 28 meter	
Finnmark	6			6
Troms	85	11		96
Nordland	74	20	1	95
Øvrige	3		1	4
Totalt	168	31	2	201

Tabell 7.16 Fangstår 2007

Fylke	Lengdegruppe			Totalt
	3- 14,99 meter	15 - 28 meter	> 28 meter	
Finnmark			1	1
Troms	88	8		96
Nordland	66	22		88
Øvrige	2			2
Totalt	156	30	1	187

²³ Trøndelag, Sogn og Fjordane, Hordaland, Agder/Østlandet

- Oppfisket kvantum

Tabell 7.17 Landet fangstmengde (tonn rund vekt) for hele året (1.1 – 31.12)

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Annet	42	104	23	169
Konvensjonell	30 011	29 264	31 805	91 080
Not	34 148	22 782	10 566	67 496
Trål	1 539	1 008	5 073	7 620
Totalt	65 741	53 158	47 467	166 366

Tabell 7.18 Landet fangstmengde (tonn rund vekt) for perioden

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Konvensjonell	632	735	740	2 108
Not		437	1 034	1 470
Trål	383	35	169	588
Andre		8	10	18
Totalt	1 015	1 215	1 954	4 184

Tabell 7.19 Landet fangstmengde 2005 (tonn rund vekt) for perioden

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2005
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	119	307	207	632
Trål		383		383
Totalt	119	690	207	1 015

Tabell 7.20 Landet fangstmengde 2006 (tonn rund vekt) for perioden

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2006
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	219	344	173	735
Not		149	288	437
Trål		35	1	35
Andre	8			8
Totalt	227	528	461	1 215

Tabell 7.21 Landet fangstmengde 2007 (tonn rund vekt)

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2007
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	189	421	131	740
Not	75	926	33	1 034
Trål	0	168	1	169
Andre		10		10
Totalt	264	1 525	165	1 954

- **Verdi av oppfisket kvantum**

Tabell 7.22 Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde for hele året (1.1 – 31.12)

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Annet	1 205	3 128	710	5 043
Konvensjonell	320 615	343 169	421 814	1 085 598
Not	102 458	83 521	28 414	214 392
Trål	10 818	8 532	58 224	77 574
Totalt	435 096	438 350	509 162	1 382 608

Tabell 7.23 Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde for perioden

Redskap	Fangstår			Totalt
	2005	2006	2007	
Konvensjonell	5 162	8 789	6 352	20 303
Not		1 232	3 233	4 465
Trål	2 961	416	1 836	5 213
Andre		224	304	527
Totalt	8 123	10 661	11 725	30 508

Tabell 7.24 Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde i 2005

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2005
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	1 148	1 903	2 111	5 162
Trål		2 961		2 961
Totalt	1 148	4 864	2 111	8 123

Tabell 7.25 Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde i 2006

Redskap	Landingsmåned			Totalt 2006
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	3 005	3 502	2 281	8 789
Not		408	824	1 232
Trål		395	21	416
Andre	224			224
Totalt	3 229	4 305	3 127	10 661

Tabell 7.26. Verdi (i tusen kroner) av landet fangstmengde i 2007

Redskap	2007			Totalt 2007
	JUNI	JULI	AUGUST	
Konvensjonell	1 612	3 189	1 552	6 352
Not	218	2 906	109	3 233
Trål	9	1 795	32	1 836
Andre		304		304
Totalt	1 839	8 193	1 693	11 725